

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πρώτος

Συνδρομη τίμησι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20—Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἂν πρὸς τὸν ἰδρυτήν Ἰωάννην Γουλιέλμο καὶ εἰναι εἰσπραττομένης: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

29 Φεβρουαρίου 1876

ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

Ἑρμηνεύσασα ὑπὸ Α. Σ. Βυζαντινοῦ.

Συνόλιον: 181 σελ. 118.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΞΕΝΑΤΟΝ

Ἀρεταὶ καὶ Κακίαι.

Ἐρ.—Τί ὀνομάζεις ἀρετὴν;

Ἀπ.—Ἀρετὴ εἶναι ἐσωτερικὴ δύνამις ἄγουσα ἡμᾶς πρὸς τὸ ἀγαθόν.

Ἐρ.—Τί εἶναι τὸ ἀντίθετον τῆς ἀρετῆς;

Ἀπ.—Ἡ κακία. Ἡ μὲν ἀρετὴ ἄγει εἰς τὸ ἀγαθόν, ἡ δὲ κακία εἰς τὸ κακόν.

Ἐρ.—Τίνας ἀρετὰς πρέπει νὰ ἔχη ὁ Ἕλληξ;

Ἀπ.—Τὴν ἀνδρίαν, τὴν αὐταπαρνήσιν, τὴν φιλεργίαν, τὴν ἐγκράτειαν, τὴν οἰκονομίαν, τὴν σωφροσύνην, τὴν μετριωροσύνην, τὴν ἀξιοπρέπειαν, τὴν εὐκρίνειαν.

Ἐρ.—Ποίαι κακίαι εἶναι τὸ ἄκρον ἀντίθετον τῶν ἀρετῶν τούτων;

Ἀπ.—Ἡ δειλία, ὁ ἐγωϊσμός, ἡ δκνηρία, ἡ ἀκρασία, ἡ σπατάλα, ἡ ἀκολασία, ἡ κενοδοξία, ἡ ποταπότης, ἡ ὑπόκρισις.

Ἐρ.—Τί εἶναι ἀνδρία;

Ἀπ.—Ἀνδρία σημαίνει τὸ νὰ φέρηται τις ὡς ἀνὴρ. Ὁ ἔχων τὴν ἀρετὴν ταύτην πολίτης ἐκτελεῖ τὸ καθήκον του, ἢ τὴν ἐργασίαν του, ὅσον καὶ ἂν ἦναι ἐπίμοχθος, μὴ καταβαλλόμενος ὑπὸ τῶν προσκομμάτων, ἢ ὑπὸ τῶν κινδύνων.

Ἐρ.—Ἡ ἑλληνικὴ ἱστορία περιέχει πολλὰ παραδείγματα ἀνδρίας;

Ἀπ.—Ἄν πᾶσαν σελίδα εὐρίσκει τις τοιαῦτα παραδείγματα. Ἀπειράριθμοι εἶναι οἱ ἥρωες, οἵτινες ἔπεσον θῦμα τῆς ἀρετῆς ταύτης, κατὰ τὴν ὑπερ ἀνεξαρτησίας τελευταίον πόλεμον. Τίς δὲν γνωρίζει τὸν Διάκον; Τίς δὲν θαυμάζει τὴν ἀνδρίαν τοῦ Κανάρη, ὅστις διὰ τοῦ θάυλου του ἔτρεπεν εἰς φυγὴν τοὺς ἐχθρικοὺς στόλους;

Ἐρ.—Ποία εἶναι ἡ κακία ἡ ἀντίθετος τῆς ἀνδρίας;

Ἀπ.—Ἡ δειλία.

Ἐρ.—Τί εἶναι δειλία;

Ἀπ.—Εἶναι αἰσθημα ποταποῦ φόβου, ὅπερ ἀποτρέπει ἡμᾶς ἀπὸ παντὸς κινδύνου καὶ παντὸς κόπου καὶ ἐμποδίζει τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς ἐργασίας, ἥτις ἐπιβάλλεται εἰς ἕκαστον πολίτην.

Ἐρ.—Τί εἶναι αὐταπαρνήσις;

Ἀπ.—Ἡ αὐταπαρνήσις εἶναι ἀρετὴ, δι' ἧς ὁ πολίτης θυσιάζει ἐκουσίως καὶ ἄνευ ἀμοιβῆς καὶ τὴν παρουσίαν καὶ τὴν ζωὴν του, εἴτε χάριν τοῦ δημοσίου συμφέροντος, εἴτε πρὸς σωτηρίαν τῶν κινδυνεύόντων συμπολιτῶν του.

Ἐρ.—Ἀνάφερε παράδειγμά τι.

Ἀπ.—Εἶναι ἥρωεα αὐταπαρνήσεως ὁ πολίτης ὅστις ῥίπτεται εἰς τὸ ὕδωρ, ἀψηφῶν τὴν ζωὴν του, ὅπως σώσῃ πνιγόμενον συμπολίτην του, ἢ σώζει ἐκ τοῦ πυρός ἀνθρώπου, ὃν ἡ ἀπώλεια ἐφαίνετο βεβαία, ἢ ἐκτελεῖ ὑπηρεσίαν ἐκουσίως, ὅπου ὑπάρχει προφανὴς κίνδυνος.

Ἐρ.—Συμβαίνει πολλάκις δόλοκληροὶ πόλεις νὰ παρέχωσι παράδειγμα αὐταπαρνήσεως;

Ἀπ.—Μάλιστα, κατὰ τὰς πολιορκίας φέρ' εἶπεν. Ἡ πολιορκία τοῦ Μεσολογγίου εἶναι τὸ εὐγενέστατον τούτου παράδειγμα. Ὁπισθεν φρακτῶν μάλλον, ἢ τειχῶν, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιά ἀντέσχον ἐπὶ πολλοὺς μῆνας, παλαιότες οὐχὶ μόνον κατὰ τῶν ἐφόδων πολλαπλασίων ἐχθρῶν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῆς πείνης, τοῦ ψύχους καὶ τῶν ἀσθενειῶν. Ἐπιπτον λιπόψυχοι ἐπὶ τῶν ἐπάλληξεων, ἀλλὰ δὲν παρεδίδοντο, ὅπως σώσωσιν ἀκεραίαν τὴν τιμὴν τῆς πατρίδος. Ἀποῦ δὲ ἐξέλιπε καὶ τὸ τελευταῖον τεμάχιον τοῦ ἄρτου, ἀνετίναξαν τὴν πόλιν εἰς τὸν ἀέρα καὶ διήλθον διὰ μέσου τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου σφάζοντες καὶ σφαζόμενοι.

Ἐρ.—Ποία εἶναι ἡ κακία ἡ ἀντίθετος τῆς αὐταπαρνήσεως;

Ἀπ.—Ὁ ἐγωϊσμός.

Ἐρ.—Τί ὀνομάζεις ἐγωϊσμόν;

Ἀπ.—Ὁ ὑπὸ ἐγωϊσμοῦ κατεχόμενος λησμονεῖ πάντα τὰ καθήκοντά του φροντίζων μόνον περὶ τῶν συμφερόντων του. Βλέπει ἀδιαφόρως τὰς συμφορὰς τῶν ὁμοίων του καὶ ἐπιχαίρει μάλιστα ὅσῳ δύναται νὰ πορισθῇ ὄφελός τι. Ὑπάρχουσι μάλιστα ἐγωῖσταί, οἵτινες, δι' αἰσχυρῶν κερδοσκοπιῶν, ἐπλούτησαν ἐκ τῶν γενικῶν παθημάτων.

Ἐρ.—Ἡ φιλεργία εἶναι ἀρετὴ;

Ἀπ.—Βεβαίως, διότι συνεπάγεται τὴν ἰδιωτικὴν καὶ τὴν ἐθνικὴν εὐημερίαν.

Ἐρ.—Ποία εἶναι ἡ ἀντίθετος αὐτῆς κακία;

Ἀπ.—Ἡ δκνηρία.

Ἐρ.—Τί εἶναι δκνηρία;

Ἀπ.—Εἶδός τι ἀποστραφῆς πρὸς πᾶσαν ἐργα-

σιαν, ἐξ ἧς ὁ ἄνθρωπος καθίσταται ἀξιοπερ-
φρόνητος καὶ θάρος διὰ τοὺς συμπολίτας του.

Ἐρ.-Τί εἶναι ἐγκράτεια;

Ἀπ.-Ἡ ἐγκρατὴς ἄνθρωπος δὲν καταναλίσκει
ὕπὲρ ἐαυτοῦ, ἢ ὅ,τι εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον
πρὸς ὑπαρξίν του. Ἡ ἀρετὴ αὐτὴ διατηρεῖ τὴν
ὕγιαν.

Ἐρ.-Ποία εἶναι ἡ ἀντίθετος τῆς ἐγκρατείας
κακία;

Ἀπ.-Ἡ ἀκρασία, αἰσχροὺν πάθος τιμωρούμε-
νον ὑπὸ πολλῶν ἀσθενειῶν καὶ πηρώσεων. Ὁ
ἀκρατος ἄνθρωπος, οὐ μόνον εἶναι ἐπιζημιος
εἰς τὴν κοινωνίαν, διότι ὅ,τι αὐτὸς δαπανᾷ ἄνευ
ἀνάγκης τὸ ἀφαιρεῖ ἀπὸ τῶν ὁμοίων του, ἀλλὰ
καὶ δὲν διαφέρει τοῦ κτήνους, φθειρόμενος καὶ
ἀπομωραίνόμενος προῶρος.

Ἐρ.-Τί εἶναι οἰκονομία;

Ἀπ.-Ἡ οἰκονομία εἶναι ἀρετὴ, δι' ἧς ὁ ἄν-
θρωπος ἀποταμιεύει μέρος τῶν εἰσοδημάτων του
διὰ μελλούσας ἀνάγκας, ἢ δι' ἀπρόοπτα ἀτυ-
χήματα, ἢ καὶ περιθάλψιν δημοσίων ἢ ἰδιωτι-
κῶν συμφορῶν. Ἡ οἰκονομία εἶναι τὸ θεμέλιον
τῆς ἀνεξαρτησίας.

Ἐρ.-Ποία εἶναι ἡ ἀντίθετος τῆς οἰκονομίας
κακία;

Ἀπ.-Ἡ σπατάλη. Ὁ σπαταλῶς, δαπανῶν
πλειότερα ὅσων εἰσπράττει, δὲν εἶναι ἀγαθὸς
πολίτης, καθὼς ζῶν ἐπὶ ζήμιζ τῶν ἄλλων.

Ἐρ.-Τί εἶναι σωφροσύνη;

Ἀπ.-Ἀποχὴ ἀπὸ πάσης ἀπολαύσεως, ἣν δὲν
ἠλόγησεν ἡ θρησκεία καὶ ἣτις δὲν συντελεῖ εἰς
τὸν ἱερὸν σκοπὸν τοῦ γάμου. Ἡ σωφροσύνη εἶναι
ἀδελφὴ τῆς φιλεργίας καὶ τῆς ἐγκρατείας.

Ἐρ.-Ποία εἶναι ἡ κακία ἡ ἀντίθετος πρὸς τὴν
σωφροσύνην;

Ἀπ.-Ἡ ἀκολασία, ποταπὸν καὶ χυδαῖον πά-
θος, διαφθεῖρον καὶ τοὺς εὐρωστοτάτους λαούς.
Ἡ ἀκολασία ἐγαύνωσε τὰ ἀρχαῖα ἔθνη καὶ κα-
τέστρεψε τὸν πολιτισμὸν αὐτῶν. Ἡ ἀκολασία
παρέδωκε δούλους εἰς τοὺς Πέρσας τοὺς Αἴγυ-
πτίους καὶ τοὺς Ἀσσυρίους. Ὅτε καὶ οἱ Πέρσαι
ἐφθάρησαν, ὑπεδουλώθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων,
οὐς καθυπέταξαν πάλιν διὰ τὸν αὐτὸν λόγον οἱ
Ῥωμαῖοι. Τέλος καὶ ὁ Ῥωμαϊκὸς κόσμος, ὅτε ἀ-
πόλωσε τὴν ἀγνότητα τῶν ἡθῶν του, ἐνέδωκεν
εἰς τοὺς βαρβάρους, οἵτινες ἐξήλωσαν εἰς τὴν
Δύσιν ἐπὶ δέκα αἰῶνας τὴν ἀμαθίαν καὶ τὸ
σκότος.

Ἐρ.-Τί εἶναι ἀξιοπρέπεια;

Ἀπ.-Ἡ ἀξιοπρέπεια εἶναι ἀρετὴ ἀποτρέπουσα
τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ πάσης πράξεως ἢ συγκα-
ταβάσεως ἀντικειμένης εἰς τὴν τιμὴν, οἰονδή-
ποτε καὶ ἂν προσδοκᾷ ἐξ αὐτῆς ὄφελος.

Ἐρ.-Ποία εἶναι ἡ ἀντίθετος πρὸς τὴν ἀξιο-
πρέπειαν κακία;

Ἀπ.-Ἡ χαμέρπεια.

Ἐρ.-Τί εἶναι μετριοφροσύνη;

Ἀπ.-Ἀρετὴ ἀποτρέπουσα ἡμᾶς τοῦ νὰ μεγα-
λοποιῶμεν τὰ πλεονεκτήματα, τὰς πράξεις καὶ
τὴν ἀξίαν μας, καὶ πείθουσα νὰ περιμένωμεν καρ-
τερικῶς τὴν περί ἡμῶν κρίσιν τῶν χρηστῶν πο-
λιτῶν.

Ἐρ.-Ποία εἶναι ἡ ἀντίθετος τῆς μετριοφροσύ-
νης κακία;

Ἀπ.-Ἡ ματαιοφροσύνη.

Ἐρ.-Τί εἶναι εἰλικρίνεια;

Ἀπ.-Τὸ λέγειν πάντοτε καθαρὰν τὴν ἀλή-
θειαν, οἰαιδήποτε καὶ ἂν ὦσιν αἰ ἐκ τούτου συ-
νέπαισι.

Ἐρ.-Ἐὰν ἡ ἀλήθεια δύναται νὰ βλάψῃ τὸν
πλησίον, πρέπει νὰ τὴν κοινολογήσῃ τις;

Ἀπ.-Προτιμότερον εἶναι νὰ τηρήσῃ σιωπὴν
ἀλλὰ τὸ ψεῦδος οὐδέποτε εἶναι συγγνωστόν.
Ἐὰν δὲν δύνασαι νὰ εἴπῃς τὴν ἀλήθειαν, φο-
βούμενος μὴ βλάβῃς τὸν πλησίον, σιώπησον.

Ἐρ.-Δύναται τις νὰ εἴπῃ δικαιολογούμενος ὅτι
δὲν εἰξεύρει τίποτε;

Ἀπ.-Ὅχι: διότι τότε θὰ ἐψεύδατο. Πρέπει
νὰ τηρήσῃ ἀπόλυτον σιωπὴν, ἢ νὰ εἴπῃ εἰλικρι-
νῶς ὅτι δὲν δύναται νὰ ὁμιλήσῃ.

Ἐρ.-Ποία εἶναι ἡ ἀντίθετος τῆς εἰλικρινείας
κακία;

Ἀπ.-Ἡ ὑπόκρισις.

Ἐρ.-Τί πρέπει νὰ πράττῃ πᾶς Ἕλλην ὡς
πρὸς τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς κακίας;

Ἀπ.-Οὐ μόνον διὰ τοῦ λόγου, ἀλλὰ πρὸ
πάντων διὰ τοῦ παραδείγματος, πρέπει νὰ ὑ-
ποθάλπῃ τὴν ἀσκησιν πασῶν τῶν ἀρετῶν καὶ
νὰ πολεμῇ ἀνευδῶτος πάσας τὰς κακίας.

Ἐρ.-Ὁ διεφθαρμένος πολίτης δύναται νὰ
γίνῃ ἐνάρετος;

Ἀπ.-Βεβαίως, ἐὰν ἔχη ἐπιμονὴν καὶ ἀγαθὴν
θέλησιν καὶ ἀξιολίμτητα παραδείγματα ἐνώ-
πιόν του.

Ἐρ.-Πρέπει νὰ μισῃς ἢ νὰ περιφρονῃς τοὺς
κακοὺς, ἢ τοὺς ἀμελοῦντας τὴν ἀρετὴν;

Ἀπ.-Μόνον τὰς κακίας πρέπει νὰ μισῶμεν
καὶ νὰ περιφρονῶμεν: οἱ δὲ κακοὶ εἶναι ἀδελφοὶ
μας, ἀδελφοὶ δυστυχεῖς, τέκνα τῆς αὐτῆς πα-
τρίδος. Πρέπει νὰ τοὺς λυπόμεθα καὶ νὰ προσ-
παθῶμεν νὰ τοὺς ἐπαναγάγωμεν διὰ τοῦ πα-
ραδείγματος εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς. Ἐὰν ἐ-
πιμένωσιν εἰς τὴν κακίαν, πρέπει νὰ διακό-
ψωμεν πᾶσαν μετ' αὐτῶν σχέσιν μέχρι τῆς ἡ-
μέρας καθ' ἣν θὰ ὁμολογήσῃ τὴν πλάνην
των καὶ θὰ φανῶσιν εὐδιάθετοι νὰ ἐπανέλθω-
σιν εἰς τὴν εὐθεϊαν.

^{Ἐπινοητὸν τὸ τέλος.}

Ἐθνη τινὰ τῆς ἀρχαιότητος οὐδὲν προέβλε-
πον, οὐδὲ ἤθελον νὰ προβλέψωσιν ἐν ταῖς
νομοθεσίαις αὐτῶν, περί τινων κακιῶν, ὡς λ. χ.
τοῦ πατροκτόνου, τοῦ προδότου τῆς πατρίδος

ἵνα μὴ ἀναμιμνήσκῃται τοῖς ἀνθρώποις, ὅτι εἶνε
δυνατὴ ἡ τοιαύτη κακία.

ἩΩΣ ΤΡΕΦΟΜΕΘΑ

Συγγράμμα ἰδίῃ σελ. 113.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΝΝΑΘΗ

Ὁ ἐντερικὸς σῶλῆν.

Ἐλπίζω, ὅτι ἤρχισε τώρα κάπως νὰ φωτί-
ζεται τὸ πνεῦμά σου, καθ' ὅσον προχωροῦμεν εἰς
τὴν μελέτην μας, καὶ ἐννοεῖς ἤδη ἀρκετὰ πῶς
ἴα αὐτὰ τὰ φαγητὰ, τὰ ὁποῖα ἐκόψαμεν καὶ
ἐτρούψαμεν εἰς τὸ στόμα μας, ἐξυμῶσαμεν δὲ
καὶ ἐμαγεύσαμεν εἰς τὸν στόμαχόν μας, μέλλουν
ἐντὸς ὀλίγου, ἀφοῦ μετεβλήθησαν εἰς
μαλακὴν καὶ ἀναλυτὴν ζύμην, νὰ ἀναμιχθῶσιν
μὲ τὸ αἷμα, καὶ νὰ ἀναπληρώσωσιν τὰς πολυ-
εἶδεις στερησεις, εἰς τὰς ὁποίας ὑποβάλλει αὐτὸ
ἡ ἀδιάκοπος περιοδεία του ἐντὸς τοῦ σώμα-
τός μας.

Λέγεις δὲ, εἶμαι βέβαιος, μετὰ τὸν νοῦν σου,
ὅτι εἶνε μεγάλη ταπεινώσις καὶ ὑποδιεσμός
οὕτως εἶπῃς τὸ νὰ μεταβλήθῃ ἐν ψητὸν κο-
τοπούλιον εἰς χυμόν. Καὶ ὅμως δὲν εἶνε ὑπο-
διεσμός, διότι τὸ κοτοπούλιον ἐκεῖνο ἔπρεπε
πρῶτα νὰ γείνη χυμός, διὰ νὰ γείνη κατόπιν
ἄνθρωπος. Ὅλα τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα εἶνε
προωρισμένα νὰ συσσωματωθῶσιν μετὰ τὴν μη-
χανὴν μας, καὶ νὰ γείνωσιν μέρη τοῦ σώματός
μας, πρέπει νὰ ἀλλάξωσιν πρῶτα μορφήν, νὰ
παραιτήσωσιν τὴν παλαιάν των ὑπαρξίν, νὰ
λησμονήσωσιν οὕτως εἶπῃς τὸ παρελθόν των,
διὰ νὰ λάβωσιν τὴν τιμὴν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς
νέαν ζώην. Τοιούτοτρόπως καὶ ὁ ἄνθρωπος ὅστις
θέλει νὰ ἀποκτήσῃ νέαν πατρίδα, ὑποχρεού-
ται πρῶτον νὰ παραιτήσῃ τὴν παλαιάν, καὶ
νὰ διαλύσῃ τοὺς δεσμοὺς, οἵτινες τὸν συνέ-
δον πρὸς αὐτήν. Τὰ φαγητὰ δὲ, περί τῶν ὁ-
ποίων σοῦ ἔλεγον εἰς τὴν τελευταίαν μου ἐπι-
στολήν, ὅτι δυσκόλως μεταβάλλονται εἰς χυ-
μόν, καὶ ὀνομάζονται δύσπεπτα καὶ δυσκολο-
χώνευτα, διότι κουράζουσι πολὺ τὸν στόμαχόν
μας, εἶνε ἐκεῖνα ὅσων αἰ οὐσίαι ἔχουσι με-
γάλην ὑπερφάνειαν καὶ πολὺ πείσμα, καὶ δὲν
συγκατανεύουσιν εὐκόλως εἰς τὴν μεταμόρφω-
σιν, περί τῆς ὁποίας ἐλέγομεν πρὸ μικροῦ.

Τὸ θεῆμα αὐτὸ, τὸ ὁποῖόν σου παρουσιάζεται
σήμερον, θὰ τὸ ἀπαντήσῃς πανταχοῦ, ὅπου
καὶ ἂν θελήσῃς νὰ σπουδάσῃς τὴν φύσιν. Ὁ
θεὸς κατὰ ἓνα μόνον τρόπον ἐργάζεται ἡμεῖς
τοῦλάχιστον ἓνα μόνον γνωρίζομεν. Ὁ τρόπος
δὲ αὐτὸς εἶνε νὰ δημιουργῇ διὰ τῆς κατα-
στροφῆς, νὰ κατασκευάζῃ τὸ μέλλον διὰ τῶν
συντριμμάτων τοῦ παρελθόντος, καὶ νὰ παράγῃ,
οὕτως εἶπῃς, τὴν ζώην ἐκ τοῦ θανάτου. Ὅ,τι
κατὰ μικρὰς διαστάσεις γίνεται ἐντὸς τοῦ σῶ-

μάχου μας, γίνεται ἀπαράλλακτα εἰς ὅλον τὸν
κόσμον.

Καὶ αὐταὶ αἱ ἀνθρώπιναι κοινωνίαι ὑπόκειν-
ται ἐπίσης εἰς τὸν παγκόσμιον αὐτὸν νόμον. Χωνεύονται αἱ μικραὶ καὶ ἀδύνατοι εἰς τὸν εὐ-
ρύχωρον στόμαχον τοῦ χρόνου, καὶ μεταμορ-
φούνται εἰς ἄλλας μεγάλας καὶ ἰσχυράς. Δὲν
κερδαίνουσι δὲ πολὺ, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ὅσαι εἶ-
νε δυσκολοχώνευτοι, ὅσαι δὲν θέλουσι νὰ με-
ταμορφωθῶσιν, καὶ ἐπιμένουσι νὰ τάλαιπωρῶσιν
εἰς μάτην τὸν στόμαχον τοῦ χρόνου.

Ἐπειδὴ δὲ ἦλθε λόγος, ἄς κάμωμεν καὶ μίαν
μικρὰν ἐθνολογικὴν παρεκβολήν.

Ἴδὲ τὸ σημερινόν γερμανικὸν κράτος, πόσον
μέγα καὶ παντοδύναμον ἔγεινε, διότι ἐχάνευσεν
καὶ μετεμόρφωσεν ἐντὸς τοῦ στομάχου του
ὅλα ἐκεῖνα τὰ μικροσκοπικὰ κράτη καὶ θασί-
λεια, τὰ ὁποῖα πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν ἀπετέλουσι
τὴν κλυομένην γερμανικὴν διαίταν, καὶ τὰ ὁ-
ποῖα, πρὶν πάθουν τὴν σωτήριον αὐτὴν μετα-
μόρφωσιν, ἦσαν τὰ περισσότερα ἀδύνατα καὶ
ἀσήμαντα. Ἴδὲ ἐπίσης τὸ ἰταλικὸν θασίλειον,
τὸ ὁποῖον ἐσχηματίσθη δύναμις πρώτης τάξεως,
διότι ὁ στόμαχος τῆς Σαρδηνίας κατώρθωσε
νὰ χωνεύσῃ ὠραιότατα τόσα μικρὰ ἰταλικά
δουκάτα. Ἐνθυμήσου δὲ ἀκόμη, ἂν ἐδιδάχθῃς,
καθὼς ἐλπίζω, τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν τῆς πα-
τρίδος σου, πῶς ἐμορφώθη ἡ καλουμένη ἡγε-
μονεῖα τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ Κίμωνος καὶ Περικλέους,
πῶς ἐσχηματίσθη κατόπιν τὸ κολοσσιαῖον κρά-
τος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, καὶ θέλεις πει-
σθῆ, ὅτι ἡ χώνευσις εἶνε πολὺ καλὸν πρᾶγμα, ὅχι
μόνον εἰς τὸ ἀνθρώπινον ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ κοι-
νωνικὸν σῶμα.

Ἄς ἐπανέλθωμεν ὅμως τώρα γρήγορα εἰς
τὸν πυλωρόν, τὸν ὁποῖον πολὺ παρημελήσαμεν.

Ὁ πυλωρὸς, καθὼς εἶπομεν, ἀνοίγει διέξοδον
εἰς τὰ φαγητὰ, τὰ ὁποῖα μετεβλήθησαν εἰς
χυμόν, τουτέστιν ἔχασαν τὴν παλαιάν των ὑ-
παρξίν καὶ μορφήν.

Τὰ φαγητὰ λοιπὸν ἐκεῖνα ἀπέθανον πλεόν
ὡς φαγητὰ, καὶ μέλλουσι τώρα νὰ ἀναζήσωσιν ὑπὸ
ἄλλην μορφήν. Πῶς γίνεται τοῦτο;

Ὅπισθεν τοῦ πυλωροῦ ἐκτείνεται εἰς μα-
κρὸς στρογγύλους σῶλῆν, ἐπτάνκις μικρότερος τοῦ
ἀνθρώπινου σώματος· ἐπειδὴ δὲ εἶνε τόσον μα-
κρὸς, εἶνε τυλιγμένος, καὶ σχηματίζει ἐν χον-
δρῶν δέμα, τὸ ὁποῖον γεμίζει ὅλην τὴν κοι-
λίαν. Ὁ σῶλῆν αὐτὸς ἔχει ἐν ὀνομα γνωστὸν
εἰς ὅλον τὸν κόσμον· ὀνομάζεται ἔντερον. Δι-
αιρεῖται δὲ εἰς δύο μέρη, τῶν ὁποίων τὸ μὲν ἐν
καλεῖται λεπτόν ἔντερον, ἀρχίζει ἀπὸ τὸν πυ-
λωρόν καὶ σχηματίζει αὐτὴ μόνον του ὅλας
τὰς διπλὰς τοῦ δέματος, τὸ δὲ ἄλλο ὀνομάζε-
ται παχὺ ἔντερον, εἶνε πολὺ μικρότερον καὶ
χονδρότερον, καὶ φαίνεται κάτι τι ξεχωριστὸν
πρᾶγμα, μολοντίτι εἶνε ἐξἠκολούθησις τοῦ πρῶ-

του. Τὸ χονδρὸν αὐτὸ ἔντερον ἀρχίζει ἀπὸ τὸ κάτω μέρος τῆς κοιλίας, πλησίον τοῦ δεξιῦ ἰσχίου, ἢ γοφοῦ καθὼς λέγομεν κοινῶς, ἀναβαίνει κατ' εὐθείαν μέχρι τοῦ στομάχου, περνᾷ ὑποκάτω του, καὶ καταβαίνει εἰς ἀριστερῶν μέχρη τοῦ ἄκρου τοῦ κορμοῦ, ὅπου καὶ τελειώνει.

Θὰ μ' ἐρωτήσης θεβαίως, πῶς κατορθώνει ὁ χυμὸς νὰ ἀναθοκαταβαίνει ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ σωλήνος, ὅστις ἔχει τόσας πολλὰς πτυχὰς καὶ εἶνε τόσον περιστραμμένος. Μὴν ἀνησυχεῖς ὡς πρὸς τοῦτο, διότι περὶ αὐτοῦ φροντίζει ὁ σωλὴν ὁ ἴδιος. Ἡ σκωληκώδης ἐκείνη κίνησις, τὴν ὁποίαν ἀπληγήσαμεν, καθὼς ἐνθυμείσαι, εἰς τὸν οἰσοφάγον καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὸν στόμαχον, ὑπάρχει καὶ ἐδῶ ἐπίσης ὁμοίᾳ καὶ ἀπαράλλακτος. Ἐπικρατεῖ δὲ ἡ κίνησις αὐτὴ εἰς ὅλην τὴν ἐσωτερικὴν αὐτὴν μηχανὴν, περὶ τῆς ὁποίας ὀμιλοῦμεν, καὶ τὴν ὁποίαν ἄς ὀνομάσωμεν ἐντερικὸν σωλήνα, ὅπως τὴν ὀνόμασαν οἱ ἐπιστήμονες.

Ἀφοῦ ἄπαξ ἔμνη ὁ χυμὸς εἰς τὸν κινητὸν αὐτὸν σωλήνα, δὲν τρέχει θεβαίως τὸν κινδυνὸν νὰ σταματήσῃ τούναντίον δὲ μάλιστα θὰ ἐκινδύνευσεν νὰ κάμῃ πολὺ γρήγορα τὴν ὀδοποιρίαν του, ἀν δὲν ἀπῆλθον καθ' ὁδὸν μερικὸς σταθμοὺς, οἵτινες νὰ μετριάζουσιν κἄπως τὸν ζῆλόν του. Καθ' ὅλον τὸν δρόμον, καὶ ἰδίως ἐν ἀρχῇ, ὑπάρχουν ἀπὸ διάστημα εἰς διάστημα ἐλαστικοὶ τινες τοῖχοι, οἵτινες φράττον τὴν ὁδὸν, καὶ διὰ τῶν ὁποίων δὲν κατορθώνει νὰ διαβῇ, εἰμὴ ἀφοῦ συσσωρευθῇ ἐνώπιόν των καὶ κατορθώσῃ τοιοῦτοτρόπως διὰ τοῦ ὄγκου του νὰ ἐκβιάσῃ τὴν διάβασιν. Οὕτω δὲ ἀναγκάζεται νὰ σταματᾷ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, καὶ κατ' αὐτοὺς τοὺς σταθμοὺς ἐκτελεῖται ἐπ' αὐτοῦ ἐργασία τις πολὺ περιεργὸς καὶ σπουδαία.

Πρέπει ἐν πρώτοις, πρὶν προχωρήσωμεν, νὰ μάθης, ὅτι ὅλα τὰ συστατικὰ τῶν φαγητῶν, τὰ ὁποία διέλυσε καὶ μετεμόρφωσεν ὁ στόμαχος μας, δὲν εἶνε κατάλληλα οὔτε ἔχουσι προορισμὸν νὰ εἰσελθῶσιν εἰς τὸ αἷμα. Τὰ φαγητὰ μας ὁμοιάζουσι κἄπως μετὰ τὰς πέτρας ἐκεῖνας, τὰς ὁποίας οἱ χρυσοθήραι τῆς Καλλιφορνίας μεταβάλλουσιν εἰς μικρὰ θρύμματα, διὰ νὰ εὐρωσι τὰ περιεχόμενα ἐντὸς αὐτῶν μικρὰ τεμάχια χρυσοῦ. Ὁ χρυσοῦ τῶν φαγητῶν εἶνε τὸ μέρος των ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει εἰς τὸ αἷμα τὸ δὲ ἄλλο μέρος των εἶνε ἀχρηστον καὶ διὰ πέταγμα. Ἐννοεῖς δὲ, ὅτι ὅλα τὰ φαγητὰ δὲν ἔχουσιν ἴσην ποσότητα χρησίμων μερῶν καὶ ἐνῶ τὸ κρέας, παραδείγματός χάριν, εἶνε γεμάτον ἀπὸ τοιοῦτον χρυσόν, ἢ φυλλάς, —τουτέστιν ἢ σαλάτα, — μόνις πού καὶ που περιέχει ὀλίγα μικρὰ τεμάχια, καὶ τὸ περισσότερον μέρος τῆς εἶνε ἀχρηστον διὰ τὸ αἷμα.

Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ κοσκινισθῶν ἐντὸς μας

τὰ φαγητὰ, καὶ νὰ χωρισθῇ τὸ χρήσιμον μέρος των ἀπὸ τὸ ἀχρηστον· τὸ κοσκίνισμα δὲ αὐτὸ γίνεται εὐθὺς εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ λεπτοῦ ἐντέρου, ἐντὸς τοῦ μέρους του ἐκεῖνου, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται δωδεκαδάκτυλον ἔντερον, διότι ἔχει δώδεκα περίπου δακτύλων μήκος. Ἡ ἐργασία αὕτη εἶνε πολὺ σπουδαία, καθὼς ἐννοεῖς, καθότι, ἀν ὁ χυμὸς ἦτον ἐλεύθερος νὰ διατρέξῃ τὸ λεπτόν ἔντερον γρήγορα γρήγορα καὶ χωρὶς νὰ σταματήσῃ, τὰ χρῆσιμα μέρη τῶν φαγητῶν θὰ παρεσύροντο ἀπὸ τὰ ἀχρηστα, καὶ τὸ κέρδος μας θὰ ἦτο μηδαμινόν.

Τοιοῦτοτρόπως μετὰ τὸν σταθμὸν τοῦ στομάχου ἔρχεται ὁ σταθμὸς τοῦ δωδεκαδάκτυλου ἐντέρου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀναγκάζεται νὰ μείνῃ ὁ χυμὸς διὰ νὰ καθαρισθῇ τὸ ἔντερον ὅπως αὐτὸ, λεπτόν καὶ στενὸν καθὼς εἶνε, θὰ ἐδυσκολεύετο φοβερὰ νὰ χωρέσῃ ὅλα ἐκεῖνα τὰ φαγητὰ, τὰ ὁποία ἐμαγειρεύσεν ὁ στόμαχος, ἀν δὲν εἶχε τὴν ιδιότητά νὰ διαστέλλεται ἀναλόγως τῆς ἀνάγκης καὶ νὰ φουσκάνῃ κατὰ τὰς περιστάσεις τόσον πολὺ, ὥστε νὰ καταντᾷ ἴσον σχεδὸν πρὸς τὸν στόμαχον. Δι' αὐτὸ δὲ πολλοὶ τὸ ἐθεώρησαν ὡς δευτέρου στόμαχον καὶ πραγματικῶς, ἡ ἐργασία ἣτις γίνεται ἐντὸς του τοῦ δίδει κἄπως δικαίωμα εἰς τὸν τιμητικὸν αὐτὸν τίτλον, διότι χωρὶς αὐτοῦ ἡ ἐργασία τοῦ στομάχου ἦθελεν ἀποβῆ ἐντελῶς ματαία.

Ἐπερᾶνω τοῦ δωδεκαδάκτυλου ἐντέρου καὶ ὀπισθεν τοῦ στομάχου ὑπάρχει ἐν εἶδος σφογγαρίου, καθὼς ἐκεῖνα τὰ ὁποία ἀπληγήσαμεν ἐντὸς τοῦ στόματος· ἔχει δὲ τὸ γελοῖον ὄνομα πάγκρεας, τουτέστιν ὅλον κρέας, ἐνῶ κάθε ἄλλο εἶνε παρὰ κρεατώδες. Ἄλλ' ἀδιάφορον ὡς πρὸς τοῦτο. Τὸ σφογγαρίου αὐτὸ συγκοινωνεῖ μετὰ τὸ δωδεκαδάκτυλον ἔντερον δι' ἐνὸς μικροῦ σωλήνος, καὶ δι' αὐτοῦ χύνει ἐντὸς τοῦ δωδεκαδάκτυλου, ὅταν σωρευθῇ ἐκεῖ ὁ χυμὸς, ἐν ὑγρὸν ὅμοιον μετὰ τὸν σίελον τοῦ στόματος.

Πλησίον ἐπίσης τοῦ μέρους, ὅπου ὁ σωλὴν τοῦ παγκρέατος (τὴν ἀσχημὴ λέξις, αἶ;) εἰσέρχεται εἰς τὸ δωδεκαδάκτυλον, ἀνοίγει καὶ εἰς ἄλλο σωλὴν, ὅστις φέρει καὶ αὐτὸς τὸ ὑγρὸν του· ἔρχεται δὲ οὗτος ἀπὸ τὸ ἥπαρ, ὅπου κατασκευάζεται ἡ χολή, ὑγρὸν πρασινοκίτρινον καὶ ἀηδέστατον, τοῦ ὁποίου γνωρίζεις θεβαίως τὸ ὄνομα, καὶ τὸ ὁποῖον ἔχει σπουδαιοτάτην ἐνέργειαν κατὰ τὴν κατασκευὴν τῶν φαγητῶν.

Ἡ χολή καὶ τὸ ἥπαρ εἶνε σπουδαιοτάτα πράγματα, καὶ θὰ σοῦ λαλήσω περὶ αὐτῶν ἰδιαιτέρως εἰς τὴν ἐπομένῃ ἐπιστολήν. Διὰ νὰ μὴ σ' ἀφήσω ὅμως εἰς τὴν ἀβεβαιότητα, δύναμαι νὰ σοῦ εἶπω ἀπὸ τοῦδῃ, ὅτι τὸ κοσκίνισμα ἐκεῖνο, περὶ τοῦ ὁποίου ἐλέγομεν, ὁ χωρισμὸς δηλ. τῶν ἀχρηστῶν ἀπὸ τὰ χρῆσιμα, γίνεται μόνος του ἐντὸς τοῦ χυμοῦ,

ἄμα χυθῶσιν ἐντὸς του τὰ δύο ἐκεῖνα ὄγγρα, τὰ ὁποία στέλλει τὸ πάγκρεας ἀφ' ἐνὸς καὶ τὸ ἥπαρ ἀφ' ἐτέρου. Ἄν μ' ἐρωτήσης ὅμως τὸ πῶς, θὰ σοῦ ὁμολογήσω πρὸς μεγάλην μου ἐντροπήν, ὅτι γίνεται μὲν ἐντὸς τοῦ χυμοῦ χημικῆ τις ἐργασία (θὰ σοῦ ἐξηγήσω ἀργότερα τὴν λέξιν), τῆς ὁποίας ὅμως εἶνε ἄγνωστον τὸ μυστήριον, διότι ὁ Θεὸς εἶνε καλλίτερος χημικός ἀπὸ τοὺς ἀθρώπους.

Τοῦτο μὴ σὲ παραξενεύῃ διόλου· διότι καὶ ἄλλα πολλά κατόπιν θὰ ἀπαντήσωμεν μυστήρια, καὶ θὰ ἴδῃς, ὅτι ἡμεῖς μὲν τρώγομεν ὅπως θέλομεν, ὁ Θεὸς ὅμως μᾶς τρέφει ὅπως αὐτὸς ἤθελεν.

*Σημεῖον συντάξης.

ΑΓΙΕΘΙ ΒΙΒΛΙΟΙ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΑΤΙΝΑ ΥΠΗΝΟΥΣΙ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΧΕΙΜΩΝΑ

Μετὰφρασις Σ. Κ. Σακελλαροπούλου.

Γνωστὸν εἶνε ὅτι ζῶα τινὰ καθ' ὅλην τὴν χειμερινὴν τοῦ ἔτους ὥραν ὑπνοῦσιν εἴτε καταλαμβάνονται φυσικῶς ὑπὸ νάρκης εἴτε, ὡς ἐλεγόν οἱ ἀρχαῖοι, φωλοῦσι. Τοιαῦτα ζῶα εἶνε αἱ χελώναι, αἱ αἰσῦραι, οἱ ὄφεις, αἱ ἄρκτοι κ.λ., μάλιστα δὲ ἡ καλούμενη μαρμὸστα τῶν Ἄλπεων. Ἐπίρχει δὲ εἰς τὰ ζῶα ταῦτα ἡ τοιαύτη τῆς φωλοίας κατάστασις διὰ τὴν σύγχρονον μετατροπὴν, ἣτις συμβαίνει εἰς τὸ νευρικὸν των σύστημα ἄμα καὶ εἰς τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος τῆς ἐπενεργεία τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ψύχους. Ἀποδεικνύεται δὲ ἄρα δὴ ἐναργέστατα, ὅτι ὑπάρχει βαθμὸς τις, κάτω τοῦ ὁποίου δὲν δύναται νὰ καταβῇ ἡ φυσικὴ θερμότης ἐνὸς ζώου, χωρὶς νὰ χηλαρωθῶσιν αἱ ζωϊκαὶ αὐτοῦ λειτουργίαι. Ἄμα φθάσῃ ἡ θερμοκρασία εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, ὅπερ ὅμως διαφέρει κατὰ τὰ διάφορα γένη καὶ τὰς διαφόρους ὁμοιογενείας τῶν ζώων, ἄμα, λέγομεν, φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, ἡ ζωὴ ἀρχίζει νὰ χάνῃ τὴν ἐνεργητικότητά αὐτῆς, καθίσταται ἄμαυροτέρα, καὶ ἀν ἡ κατάψυξις ἐπιταθῇ ἐτι πλέον καὶ διαρκέσῃ πλείοτερον χρόνον, ὁ θάνατος ἐπίρχειται ἀναπόφευκτος.

Καὶ τὰ μὲν ἀνώτερα εἴτε τελειότερα τῶν ζώων, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ Κ. Γαθαρῆτος ἐν τῇ λαμπρῇ αὐτοῦ συγγράμματι περὶ ζωϊκῆς θερμότητος, εὐρίσκουσιν ἐν αὐτῷ τῷ ὀργανισμῷ των ἱκανὰ μέσα διὰ νὰ διαφυλάξωσιν τὴν θερμοκρασίαν των ἐπισημητικῶς διαρκῆ καὶ νὰ διατηρήσωσιν τὴν πλήρη ἐνεργητικότητά των λειτουργιῶν αὐτῶν καὶ ὅταν ἀκόμη ἦνε δριμύτατος ὁ χειμῶν. Τὰ μικρὰ ὅμως ζῶα εὐρίσκονται εἰς πάντῃ διάφορον θέσιν.

Ταῦτα, ὅταν ὁ καιρὸς ἦνε θερμὸς, εἶνε ζωντὰ καὶ, ἐφόσον ἐπίρχειται εἰς αὐτὰ ἐξῶθεν ἱκανὴ θερμότης διὰ νὰ διατηρῶσιν τὴν θερμοκρασίαν

τοῦ σώματός των εἰς τὸν ἀπαιτούμενον βαθμὸν, ἐξακολουθοῦσι νὰ πολλαπλασιάζωσι τὴν ζωὴν. Ἄλλ' ἄμα ἔλθῃ ὁ χειμῶν, ἡ ἀτελής ὀργάνωσις τοῦ ἀναπνευστικοῦ αὐτῶν συστήματος δὲν τοῖς ἐπιτρέπει νὰ καταναλίσκωσιν ἀρκετὴν δόσιν ὀξυγόνου, νὰ ἐνεργοποιήσωσιν, οὕτως εἰπεῖν, τὰς ἐσωτερικὰς κατακαύσεις (combustions), ἵνα ἀναπληρῶσιν οὕτω τὴν ἔλλειψιν ἐξωτερικῆς θερμότητος καὶ καθιστῶσι τὰς ζωϊκὰς των λειτουργίας ὁμοιοβάθμως ἐνεργὰς. Τότε λοιπὸν ὑπνοῦσιν, ἀποναρκοῦνται, μεταβαίνουσιν ἀπὸ ζωῆς ἐνεργοῦ εἰς ζωὴν ἄλλην ἄμαυρόν καὶ ὑπολαθάνουσαν. Ἡ νάρκη δ' αὕτη, ὑφ' ἧς τὰ περὶ ὧν ὑπόκειται ὁ λόγος ζῶα καταλαμβάνονται, μεγάλως συντελεῖ, ὡς ἀλλαγῆ θὰ ἴδωμεν, εἰς τὴν μακροβιότητα αὐτῶν, δι' ἣ καὶ προσφύως δύναται αὕτη νὰ κληθῇ συντηρητικῆ.

Ἡ χειμερινὴ λοιπὸν νάρκη ἢ φωλοία καθίσταται ἐν ὄρα χειμῶνος φυσικὴ ἢ τε φυσιολογικὴ κατάστασις παρ' ἅπασιν τοῖς ζώοις, ὧν ἡ θερμοκρασία ποικίλλει. Ταῦτα δὲν τρέφονται, ζῶσι μόνον καὶ συντηροῦνται διὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν ζωϊκῆς οὐσίας, ὡς τοῦτο ἀποδεικνύει ἢ τε βαθμιαία αὐτῶν ἰσχυανσις καὶ ἢ ἐλάττωσις τοῦ βάρους τοῦ ἑαυτοῦ σώματος. Αἱ ζωϊκαὶ των λειτουργίαι εἶνε χαλαραὶ καὶ μόλις ἐπαισθηταί, οὐδεμία ὅμως εἰς αὐτῶν τέλος καταπαύει. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ζῶα ταῦτα διατελοῦσιν ὄντα ἀκίνητα καθ' ἅπασαν τὴν χειμερινὴν ὥραν, λαμβάνουσι καὶ ταῦτα καθδημὸν καὶ κατ' ὀλίγον τὴν θερμοκρασίαν τῶν σωμάτων ὑφ' ὧν περιέχονται.

Ὅθεν εὐκόλον εἶνε νὰ νοήσῃ τις ὅτι ὄσῳ ὀλιγώτερον εἶνε ὑψωμένη ἡ θερμοκρασία ἐνὸς ζώου, τόσω ταχύτερα ἐπενεργεῖ ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ αὐτοῦ ὁ χειμῶν. Ἐκεῖνα λοιπὸν τὰ ζῶα, ἅτινα φυσικὰ πρέπει πρῶτα πάντων νὰ ποναρκοθῶσιν, εἶνε τὰ καταχρηστικῶς ὀνομασθέντα ψυχρόαιμα. Λέγομεν δὲ καταχρηστικῶς, διότι καὶ ταῦτα παράγουσι ποσόν τι θερμότητος, ἣν δύναται τις διὰ τῶν ὀργάνων φυσικῶς νὰ γνωρίσῃ, ἀν καὶ αὕτη θεβαίως εἶνε πολὺ ὑποδεστέρα τῆς τῶν μαστοφόρων καὶ τῆς τῶν πτηνῶν. Σημειωτέον ἄλλως ὅτι ἡ θερμότης τῶν ἐρπετῶν, ἦτοι ἡ διαφορὰ τῆς θερμότητος τοῦ σώματος τῶν ἐρπετῶν ἀπὸ τῆς τῶν περιεχόντων αὐτὰ ἀνοργάνων σωμάτων, ποικίλλει πολὺ, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἀναλόγως τῶν μέχρη τοῦδῃ τοῦλάχιστον παρατηρηθέντων ζωϊκῶν εἰδῶν καὶ τῶν ἐξωτερικῶν περιστάσεων.

Τὸσον δ' εἶνε θεβαίον ὅτι ἡ χειμερινὴ νάρκη εἶνε ἀποτέλεσμα τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ψύχους, ὥστε, κατὰ τὰς ἀφηγήσεις τῶν περιηγητῶν, οἱ κροκόδειλοι οἱ ζῶντες παρὰ τὸν ἰσημερινόν ἐν οὐδεμίᾳ τοῦ ἔτους ὥρα ἀποναρκοῦνται, ἐν ᾧ οἱ διαβιοῦντες παρὰ τοὺς τροπικούς ἀποσύρονται ἄμα ἀπέλθῃ τὸ ψύχος εἰς ἀντρα θεσά, παρὰ τὴν παραλίαν, ἐνθα φωλοῦσι.

Ἐν Ἀμερικῇ, εἰς πλάτος γεωγραφικῶν ὅμοιον

— Καὶ ἐγώ, ἀπάντησεν ὁ πατήρ μου, σὲ λέγω εἰς τὴν τιμὴν μου ὅτι δὲν θά νυμφευθῆς—τὴ συγκρατῆσαι μου τοῦλάχιστον—κόρην ἄνευ προικῶς, ἢ ὅποια ἀγνοῶ καὶ ἐγὼ πόθεν κατάγεται.

— Ἔστω, πάτερ μου, ἀλλὰ σὰς εἰδοποιῶ ὅτι σήμερον ἀκριβῶς, μὲ καρδίαν ἀλγούσαν καὶ τεθλιμμένην, θὰ ἐγκαταλίπω τὴν πατρικὴν οἰκίαν. . . Μάρτυς μου ὁ Θεὸς ὅτι ἤθελον ν' ἀποφύγω τὸ ἔσχατον τοῦτο μέσον. . . ἀλλ' ἀγαπῶ τὴν Μάρθαν, καὶ αὐτὴ μὲ ἀγαπᾷ. . . Εἶμαι εἰκοσιεξ ἑτῶν ἤδη. . . θὰ κάμω λοιπὸν χρῆσιν τοῦ παρὰ τοῦ νόμου χορηγουμένου μοι δικαίωματος. . .

— Θὰ τολμῆσῃς νὰ τὸ κάμῃς, σὺ ὁ υἱὸς μου! ἀνέκραξεν ὀργίλιος ὁ πατήρ μου.

— Ναι, ἀπάντησε θαρραλέως ὁ ἀδελφός μου.

Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ἰσχυρὸν βηματισμὸν ἐν τῷ δωματίῳ.

— Κάμε, κύριε, ὅπως ἀγαπᾷς, εἶπεν ὁ πατήρ μου μετὰ τινος στιγμᾶς διὰ φωνῆς σχεδὸν ἡσύχου, ἀλλ' ἐνθυμῆσου καλῶς τοῦτο ὅτι δὲν θὰ ἐπανίδω ποτὲ πλεόν οὔτε σέ, οὔτε ἐκείνην τὴν ὁποίαν διὰ τῆς βίας θέλεις νὰ εἰσαγάγῃς ἐντὸς τῆς οἰκογενείας μου.

— Ἐλπίζω, εἶπεν ὁ ἀδελφός μου, ὅτι ὁ χρόνος θὰ σὰς ἀναγκάσῃ νὰ μεταβάλητε τὴν ἀπόφασίν σας.

— Οὐδέποτε, . . . ὕπαγε εἰς τὸ καλόν!

Διαβαίνων ὁ Ὀκτάβιος ἀπὸ τῆς αἰθούσας ἐν ἧ ἐγὼ εὐρισκόμην, ἦτο κάτωχρος. Μὲ ἐπλησίασε, μὲ ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ—Υγίαίνε, ἀγαπητὴ μου μικρὰ ἀδελφή, μοὶ εἶπε μὲ τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, δὲν θὰ μὲ ἴδῃς πλεόν. . .

— Καὶ διατί; ἀφοῦ ἐγὼ δὲν ἐμάλασα μαζὶ σου. . .

— Ἀ! εἶπε, παρατηρῶν με ἀσκαρδαμυκτεῖ, σὺ ἤκουσες. . . Εἶτα, ἀναλογιζόμενος ἀναμφιβόλως τὴν ἡλικίαν μου. . .

— Δὲν δύναμαι ν' ἀπαντήσω εἰς τὴν ἐρώτησίν σου, μικροῦλά μου. . . Εἶναι πράγματα τὰ ὅποια θὰ ἐννοήσῃς θραδύτερον, ὅταν γίνῃς μεγάλη. . . Πρὸς τὸ παρόν, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ μάθῃς εἶναι τοῦτο, ὅτι εἶτε ἐκ τοῦ πλησίον, εἶτε μακρόθεν, θὰ σὲ ὑπερχαπῶ πάντοτε. . .

— Κ' ἐγὼ ἐπίσης, ἐφώναξα κλαίουσα. . .

Μ' ἐσφιγξε τότε μίαν ἔτι φορὰν ἐπὶ τοῦ γήθους του, καὶ ἀπεμακρύνθη δραματικῶς.

Μετὰ δύο μῆνας ὁ Ὀκτάβιος ἦτο νυμφευμένος.

Ἡ πληγὴ ὑπῆρξε ὀδυνηρὰ διὰ τὸν πατέρα μου, ἀρχαῖον στρατηγὸν, χαρακτῆρος ἀκεραίου, ἀνθρωπὸν τέλος συνειθισμένον εἰς πλήρη ὑπακοήν.

Ἐκτοτε δὲν ἠθέλησε νὰ χωρισθῇ ἀπ' ἐμοῦ μοὶ ἐδῶκε παιδαγωγὸν, καὶ ὁ τραχὺς οὗτος ἀνθρώπος, ὅστις ἠνάγκαζε τὰ πάντα νὰ ἐνδίδῳσιν εἰς ἐν βλέμμα του, συγκεντρῶν ἐπ' ἐμὲ ἅπαν τὴν στοργὴν του, κατέστη κατὰ γράμμα δούλος τῶν ιδιοτροπιῶν μιᾶς δεκατετραετοῦς τρελλοκόρης.

Καθ' ὅσον δ' ἐμεγάλωνα ἐγὼ, ἄλλο τόσον ἠῤ-ξανε, ἀντὶ νὰ ἐλαττοῦται, καὶ ἠ ἀνεξάντλητος προθυμία του εἰς τὸ νὰ μ' εὐχαριστῇ.

Αἱ ἐλάχισται ἐπιθυμίαι μου προεμαντεύοντο παρ' αὐτοῦ, καὶ πολλάκις, ἐξερχομένη μαζὶ του δὲν ἐτόλμων νὰ ἐκφέρω γνώμην περὶ τινος κοσμήματος ἢ οἰουδὴποτε ἀντικειμένου πρὸς καλῶς λωπισμὸν, διότι ἤμην θεαλαῖα, ὅτι ἐάν τὸ εὕρισκον ὠραῖον, ὁ πατήρ μου θὰ μοὶ τὸ προσέφερε τῇ ἐπαύριον.

Περὶ ἐνὸς μόνου πράγματος ἐφάνη πάντοτε ἀμετάπειστος, καὶ τοῦτο ἦτον ὅτι τῷ ἔλεγον ὅτι ἤθελον νὰ ἐπανίδω τὸν ἀδελφόν μου. . .

Πολλάκις εἶχον ἀποπειραθῆ νὰ ἐπιφέρω συμφιλίωσιν, ποιούσα χρῆσιν τῆς ἐπιβροχῆς μου, ἀλλ' ἅμα τῶν πρώτων λέξεων ἐκφερομένων ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ὁ πατήρ μου μοὶ ἐπέβαλε σιωπὴν διὰ τρόπον τοιούτου, ὥστε ἐγὼ, γινώσκουσα κάλλιστα τὸν χαρακτῆρά του, ὥρμηνον πάραυτα νὰ σιωπῆσω.

Καὶ ἐσιώπων μὲν, ἀλλὰ δὲν ἀνεγνώριζον τὴν ἤττάν μου. Αἱ ἀλληλοδιάδοχοι αὐταὶ ἀποτυχίαί δὲν μὲ εἶχον παντάπασι ἀποθαῖβναι. . .

Ἐν δλίγαις λέξεσιν ἤμην ἡ κόρη ἐνὸς στρατηγῶ, ἐγγίνωσκον δὲ καὶ ἐγὼ καλῶς τὴν βωμικκὴν ἱστορίαν, ὅπως πεισθῶ ὅτι διὰ τῆς χρονοτριβῆς ἐπιτυγχάνεται ἡ νίκη. . .

Ἐνόησα ὅτι ἡ κατὰ τῆς φιλαυτίας τοῦ πατρὸς μου πληγὴ ἦτο ἀκόμη πολὺ νοσῆ, ὅπως ἐλπίσω τὴν ἄμεσον αὐτῆς θεραπείαν ἀπεφάσισα λοιπὸν νὰ ἐνεδρεύω, περιμένουσα τὰ λοιπὰ ἀπὸ τοῦ χρόνου καὶ τῆς τύχης. . .

Εἶχον παρέλθει σχεδὸν ἑξ ἑτῶ ἀφ' οὗτο ὁ πατήρ μου ἐξ ἑνὸς μετ' ἐμοῦ, ὅτε κατὰ τὸν νοέμβριον μῆνα εἶχομεν προσκληθῆ νὰ γευματίσωμεν παρὰ τῷ νομάρχῃ.

Ἡ συνομιλία περιεστράφη μεταξὺ ἄλλων καὶ ἐπὶ δυστυχήματός τινος συμβάντος τῇ προτεριακῇ ἐν τῷ σιδηροδρόμῳ, ὃ δὲ νομάρχης ἀνέφερε μετὰ πλείστων ἐπαίνων καὶ νέον τινὰ μηχανικὸν, ὅστις ἰδίως εἶχε διακριθῆ κατὰ τὴν περίπτωσιν ἐκείνην.

— Πῶς ὀνομάζεται; ἠρώτησεν ὁ πατήρ μου.

Τότε παρετηρήθη εἰς ἅπαντας τοὺς περὶ τὴν τράπεζαν παρακαθημένους κινήσεις τις ὑποδεικνύουσα προφανῆ ἀμηχανίαν.

— Ἀν θέλῃς τὴν ἀλήθειαν, στρατηγέ, εἶπέ μετὰ τινος στιγμιαίαν σιωπὴν ὁ νομάρχης, ὃ μὴ χανικὸς οὗτος εἶναι ὁ υἱὸς σας. . .

— Τοῦτο ποσῶς δὲν μ' ἐκπλήσσει, ἀπάντησεν ἀραλῶς ὁ γέρον.

Ἀλλ' ἐγὼ διεκρίνα ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἀκτινα ὑπερηφανεΐας.

Αἱ γυναῖκες, καὶ ἄξια ἀν ἦναι τῶν ὅσα κατ' αὐτῶν φλυαρῶσιν οἱ ἄνδρες, δὲν στεροῦνται θεσβίως δεξιότητος, ὥστε ἐνόησα πάραυτα ὅτι τὸ πρᾶγμα εἰσῆλθον εἰς καλὸν δρόμον.

Ὁ ἀδελφός μου εἶχεν ἀποκτῆσει, τῷ ὄντι, διὰ τῆς ἱκανότητός του οὐχὶ μόνον ὑπόληψιν, ἀλλὰ καὶ περιουσίαν τινὰ· εὖρε δὲ προσέτι παρὰ τῇ ἑπ' αὐτοῦ ἐκλεχθείσῃ καὶ κατακτηθείσῃ, οὕτως εἶπεν, γυναικί, σὺζυγον ἀληθῶς ἀξίαν αὐτοῦ καὶ ἥς τὸ ὄνομα ἀνεφέρετο παρὰ πάντων μεθ' ἐγκωμίων.

Μετὰ τὸ δεῖπνον κατεκλίθη ὑπερευχαριστήμην, ἀλλὰ καὶ ἀποφασισμένη νὰ περιμείνω ἐν τῷ ἔτος, δῶμα ἔτη, ἐάν ἦτον ἀνάγκη, ὅπως μὴ διακυβέσω τὴν μάχην.

Ἦθελον νὰ παραδοθῆ ὁ ἐχθρὸς δεδεδεμένος χειροπόδαρά!

Ὁ πατήρ μου ἐτήρει τὸ ἔθιμον νὰ γευματίζῃ περὶ τὸν ὄρθρον κατὰ τὰ Χριστούγεννα, καὶ κανὲν πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον δὲν θὰ τὸν ἐπειθε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ πατροπαράδοτον τοῦτο δεῖπνον, ἀλλὰ καὶ οὐδὲ νὰ λησμονήσῃ τὸ δῶρον ὅπερ εἶχε συνήθειαν νὰ μοὶ προσφέρῃ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην.

Ἡ εἰς δεκεμβρίου εἶχεν ἀνατεῖλει.

— Αἱ λοιπὸν! Κολλέττα μου, μοὶ λέγει ὁ στρατηγὸς, ἐλπίζω ὅτι δὲν λησμονεῖς σήμερον τὸ δεῖπνον τῆς ἐσπέρας.

— Ὡ πατήρ μου! εἶπον μὲ τόνον ἐλέγχου, ὅστις μ' ἐβοήθησε νὰ κρύψω ἀκούσιόν τι μειδιαμα.

— Καλά. . . πλὴν εἶπέ μοι, μικροῦλά μου, πρέπει τώρα νὰ ἔλθῃς εἰς εὐθουσιάν μου. . . Ὡ κατὰ τὸν ἀπὸ σὲ μίαν συμβουλήν.

— Ἀπὸ ἐμέ;

— Ἀπὸ ἐσέ. . . ναί. . . Φίλος μου τις ὅστις ἔχει μίαν θυγατέρα θελακτικωτάτην, γλυκεῖαν, ἀγαθὴν, ἀφωσιωμένην. . . θέλει νὰ τῇ χαρίσῃ δῶρόν τι, ἀλλὰ δὲν ἠξέυρει τί νὰ ἐκλέξῃ. . . Ἡ κόρη του ἔχει σχεδὸν τὴν αὐτὴν ἦν καὶ σὺ ἡλικίαν. . . Οὐφ! ἀνεφώνησεν ἐξαίφνης καὶ ἀποτόμως ὁ στρατηγός, εἰς τὸν διάβολον αἱ περιφράσεις, τὰ αἰνίγματα καὶ αἱ ῥητορικαί. . . εἶπέ μοι, Κολλέττα, τί θέλεις νὰ σοὶ χαρίσω διὰ τὰ Χριστούγεννα;

— Ἰδοῦ, ἀπεκρίθην τότε περιχαρὴς διὰ τὴν καθάραν ταύτην ἐρώτησιν ἧτις μοὶ ἀπευθύνετο κατ' ἔτος, καὶ ἐπὶ τῆς ὁποίας ἕκαμνα τὸν λογαριασμὸν μου.

— Εἶπέ, εἶμαι εἰς τὴν καλὴν μου ὄραν. . .

— Οὕτω πάντοτε συνειθίζεις νὰ ἦσαι πρὸς ἐμέ. . . ἀλλὰ. . .

— Τί λοιπὸν;

— Θὰ σὰς ζητήσω πολλὰ σήμερον. . .

— Ζήτησε.

— Πλὴν δὲν τολμῶ. . .

— Σὺ δὲν τολμᾷς; εἶπεν ὁ πατήρ μου σκυθρωπάσας. Ἤξέυρεις πολὺ καλὰ, μικρά μου, ὅτι τίποτε δὲν ἀρνοῦμαι εἰς σέ. . .

— Τότε, πάτερ μου, εἶπον ἐγὼ, δότε μοι τὸν λόγον τῆς τιμῆς σας, τὸν στρατιωτικὸν σας λόγον, ὅτι δὲν θὰ μοὶ ἀρνηθῆτε.

— Διὰ βολε!

— Καὶ πῶς, διατάζετε; τότε λοιπὸν δὲν θέλω τίποτε!

— Ἄς ἦναι λοιπὸν, σοὶ δίδω τὸν λόγον τῆς τιμῆς μου νὰ συγκρατανέω εἰς ὅτι ἂν μοὶ ζητήσῃς.

— Σὰς εὐχαριστῶ!

Ἐγεργθείσα τότε δι' ἐνὸς πηδήματος, ἔτρεξα νὰ περισφιγῶ αὐτὸν διὰ τῶν βραχιόνων μου καὶ ἀπέθεσα ἐπὶ τῶν παρειῶν του ἐν καλόν καὶ μελωδικόν φίλημα.

— Πάτερ, εἶπον, τὸ ἐσπέρας τοῦτο, πέντε λεπτά πρὸ τοῦ δεῖπνου θὰ σὰς ἐνθυμῆσω τὸν λόγον σας.

— Ἀλλὰ δὲν θὰ ἔχω καιρὸν ν' ἀγοράσω τὸ δῶρόν σου. . .

— Ὡ! αὐτὸ δὲν ἀγοράζεται, ἀπάντησα πρὸς αὐτόν. Πλὴν, σταθῆτε, λυποῦμαι νὰ εὐλέπω τὴν ἀνυπομονήσιν σας. . . Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον θέλω εἶναι δύο φιλήματα. . .

— Καλὸν κατευόδιον! ἐφώνησεν ὁ στρατηγός· τὸ πιστεύω ὅτι τοῦτο δὲν πωλεῖται, ἀλλὰ δὲν εἶναι δῶρον τῶν Χριστουγέννων τοῦτο, μικροῦλά μου! . . .

— Στρατιωτικὸς λόγος! εἶπον ἐγὼ σοβαρῶς καὶ ἀπειλῶν αὐτὸν διὰ τοῦ δακτύλου.

— Καλά, εἴμεθα σύμφωνοι. . .

Τὸν ἤκουσα δὲ τότε ψιθυρίζοντα ὑπὸ τὸν μύστακά του: Δὲν τῇ ὑπεσχέθη ὅμως ὅτι δὲν θὰ τῇ χαρίσω καὶ τίποτε ἄλλο!

Ἀφοῦ ἐσήμανε μεσονύκτιον, εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ πατρὸς μου. . .

— Ὅρισάτε στρατηγέ, εἶπον αὐτῷ, τὸ τραπέζι εἶναι ἑτοιμόν!

— Μίαν στιγμὴν, εἶπεν ὁ ἐξαιρέτος ἀνθρώπος ἀποθέτων τὴν ἐφημερίδα του, δός μοι τοῦλάχιστον τὴν ἄδειαν νὰ σοὶ χαρίσω τὸ Χριστουγεννατικὸν μου δῶρον.

Ἄνοίξας τότε ἐν σурτάμ του γραφείου του, ἐξήγαγεν ἀπ' αὐτοῦ λαμπρότατον βραχιόλιον μὲ μαργαρίτας ἐπικεκολλημένον, ὃ μοὶ ἐφόρεσε μευιδίαν εἰς τὸν βραχίονα.

— Καὶ τώρα, προσέθηκε, σοὶ ὀφείλω προσέτι καὶ δύο φιλήματα. . .

— Μίαν στιγμὴν, εἶπον τότε καὶ ἐγὼ ὀπισθοδρομήσασα δὲν εἶπον ποσῶς, ζητήσασα αὐτὰ

ἀπό ὡμᾶς, ὅτι τὰ φιλήματα ταῦτα ἦσαν προω-
ρισμένα δι' ἐμέ. . .

Καὶ μὴ δοῦσα αὐτῶ καιρὸν νὰ σταθμίῃ τὴν
ἀπάντησίν μου, τὸν ἔλαβον ἀπὸ τοῦ βραχίονος,
καὶ οὕτως ἔσυρα αὐτὸν πρὸς τὴν αἴθουσαν.

Μόλις εἶχε διαβῆ τὴν θύραν ὅτε ἀξιολάτρευ-
τόν τι τετραετῆς κοράσιον καὶ ἐξαέτης ὠραῖος
παῖς ἀναρρίχόμενα εἰς τὰ γόνατά του ἔκραζον

— Καλησπέρα παπούλη!

Ὁ πατήρ μου ἐστάθη πάραυτα, μὲ προσέ-
βλεψε, καὶ νοήσας τὸ πρᾶγμα συνοφρυώθη ὀλί-
γον ἄλλὰ τὸ βλέμμα του ἐβρίβη καὶ ἄκοντος
αὐτοῦ ἐπὶ τῶν παιδίων, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἔθα-
στάζετο ἀπὸ ἐνὸς τῶν σκελῶν του, καὶ ἐφαίνοντο
ἐντρεπόμενα διότι ὁ χαιρετισμὸς των ἐγένετο δε-
κτός μετὰ τσαούτης ψυχρότητος. Δύω τότε δά-
κρυα ἔρρευσαν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, καὶ κύψας
πρὸς τὰ δύο παιδιά, ἐθώπευσεν αὐτὰ ἀκορέστως.

Ἡ στιγμή ἦν κατάλληλος ὁ πῆγος τότε πρὸς
τὴν θύραν, τὴν ἀνοίγω, καὶ ἐπανέρχομαι πρὸς
τὸν πατέρα μου κρατοῦσα ἀπὸ τῆς χειρὸς τὸν
ἀδελφόν μου καὶ τὴν νόμφην μου.

Ἡ θέσις μου, κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην, δὲν
ἦτο εὐχάριστος, σὺν τῷ βεβαίῳ. Καθότι, μόλις
παρουσιάσθη ὁ Ὀκτάβιος καὶ ἡ Μάρθα, ἡ ὄψις
τοῦ πατρός μου εἶχε λάβει ἑκφράσιν ἠμιστά ἐν-
θαρρύντικὴν ἄλλὰ, τὸ κάτω κάτω, ἐγὼ ἤμην
ἐντὸς τοῦ δικαίου μου ἤμην δανειστὴς ἐρχόμε-
νος ν' ἀπαιτήσω τὴν ἐξόφλησιν ἐνὸς χρέους.

— Στρατηγέ, εἶπον, ἔχω τὸν λόγον τῆς τιμῆς
σας ἢ μοὶ ὑπεσχέθητε δύο φιλήματα, καὶ ἔρχομαι
νὰ τὰ ζητήσω. . . Πρέπει νὰ πληρώσητε! . . .

Ὁ πατήρ μου ἐταλαντεύθη ἐπὶ τινὰ δευτε-
ρόλεπτα, εἶτα μικρὸν κατὰ μικρὸν ἡ φυσιογνω-
μία του μετεβλήθη, καὶ ἀνοίγων αἴφνης τὴν ἀγ-
κάλην του πρὸς τὸν Ὀκτάβιον,

— Ἐλθέ! ἀνεφώνησε.

— Συγχώρησέ μοι! πάτερ, ἐψιθύρισε ὁ ἀ-
δελφός μου.

— Νὰ σὲ συγχωρήσω, εἶπεν ὁ στρατηγός ὁ στά-
σου, νὰ ἰδῆς. . .

Καὶ παραμερίζων ὀλίγον τὸν υἱόν του, ὁ πα-
τήρ μου ἔκαμε βήματα τινὰ πρὸς τὴν Μάρθαν.

— Καὶ λοιπὸν! παιδί μου, εἶπε μετὰ φιλό-
φρονος προπετείας, μήπως σὲ φοβίζουσιν οἱ γη-
ραῖοί μου μύστακες καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐρχεσαι
νὰ μὲ ἀσπασθῆς καὶ σύ;

Ἡ νέα γυνὴ ἐβρίβη τότε κλαίουσα εἰς τὰς
ἀγκάλας του. Ἄλθῃδες εἶναι ὅτι ὅλοι ἐκκλιον, ἄλ-
λος πολὺ καὶ ἄλλος ὀλίγον.

— Μὰ τὴν πίστιν μου! ἀνέκραξε διὰ μιᾶς
ὁ πατήρ μου, λαμβάνων τὸν βραχίονα τῆς γυ-
ναικὸς τοῦ Ὀκταβίου, ὑπάγωμεν νὰ δειπνήσω-
μεν. . . . πνίγομαι!

Σὰς ὀρκίζομαι, τέκνα μου, ὅτι οὐδέποτε ὑ-
πῆρξε πλέον χαρμύδινον δειπνον τῶν Χριστου-
γέννων.

Ἐκ τοῦ περὶ τῆς καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς
σπουδαιοτάτου λόγου τοῦ κ. Δ. Βερναρδάκη, τοῦ δημοσιου-
θέντος ἐν τῇ Ἡμέρᾳ, ἀποσπῶμεν τὰ ἀκόλουθα περὶ τῶν
θεμελιωδῶν νόμων τῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς, περὶ ὧν εἶνε
δύσκολον νὰ εἰπῆ τις σαφέστερον ἅμα καὶ περιεκτικώτερον.
Τὰ δὲ ἄλλα, ὡς σχετικῶς διεξοδικώτερα, ἅμα δὲ καὶ εἰδι-
κώτερα καὶ λεπτομερέστερα, παραλείπομεν, μὴ δυνάμενοι
νὰ συμπεριλάβωμεν εἰς τὰ στενὰ ὅρια τῆς Ἑστίας. Ἀρ-
κεῖ δὲ μόνον νὰ εἴπωμεν περὶ αὐτῶν, ὅτι πρῶτον ἦδη ἐ-
ξηγεῖται σαφῶς ἅμα καὶ εὐμεθόδως ἡ θεμελιώδης διαφορά,
ἣτις διαχωρίζει τὴν εὐρωπαϊκὴν ἀπὸ τῆς καθ' ἡμᾶς ἐκκλη-
σιαστικῆς μουσικῆς, ἣν δεξιότατα ὁ συγγραφεὺς ἀνεύσεν
ἐκ τοῦ σκότους τῆς κοινῆς περὶ αὐτὴν περιφρονησεως καὶ
ἀδιαφορίας. Ἡ ὑπεροχὴ καὶ ὁ ἀσύγκριτος πλοῦτος τῶν
ἀγνώστων καὶ παρημελημένων αὐτῆς πόρων κατέστη διὰ τῆς
πραγματείας ταύτης ἀναντίρρητος, καὶ δὲν ὑπολείπεται
ἄλλο εἰμὴ ἢ διὰ χειρῶν καλλιτεχνικῶν ἐκμετάλλευσιν αὐ-
τῶν, καὶ ἡ διὰ τῆς ἀρμονίας περιβολὴ τοῦ κατὰ τὴν μου-
σικὴν ταύτην μέλους τῆς δὲ ἀρμονίας θεωρεῖ τὴν μουσικὴν
ταύτην ὁ συγγραφεὺς ὅχι ἀνεπίδεκτον.

Σ. τ. Δ.

ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΝΟΜΟΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Γνωρίζετε ἐκ τῆς φυσικῆς, ὅτι ἐκάστη σχε-
δὸν σύγκρουσις ἢ καὶ ἀπλῆ μετακίνησις σώμα-
τος θέτει εἰς παλμὸν ἢ δόνησιν τὸ περιέχον, δι' οὗ
καὶ μεταδίδεται εἰς τὴν ἀκοὴν τὸ αἰσθημα τοῦ
ἤχου. Ὁ ἤχος ποικίλλει ἀπειροτρόπως, προσ-
πίπτων ἄλλοτε μὲν εὐαρέστως ἄλλοτε δὲ δυσαρ-
έστως εἰς τὴν ἀκοὴν τοῦ ἀνθρώπου ἄλλ' οὔτε
τὸ ἐξ ἀντικειμένου ποῖον ἢ ποσὸν τοῦ ἤχου,
οὔτε τὸ ἐξ ὑποκειμένου εὐαρέστον ἢ δυσαρ-
εστον αἰσθημα τῆς ἀνθρωπίνης ἀκοῆς, ὡς ποι-
αῦτα, εἶνε ἱκανὰ νὰ ἀποτελέσωσιν στοιχεῖον
μουσικῶν, καὶ ἐὰν ἐπ' ἀπειρον καὶ ἀπειροποικί-
λως ἐπαναληφθῶσι. Τί δὲ εἶνε ἀνάγκη νὰ συμβῇ,
ὅπως παραχθῆ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο; Ἐκαστος
ἤχος εἶνε προϊὼν ὀρισμένου ἀριθμοῦ δονήσεων,
καὶ ὅσα μὲν ὀλιγώτερος εἶνε ὁ ἀριθμὸς τῶν δον-
ήσεων τούτων, τόσο καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν παραγώ-
μενος ἤχος εἶνε θαρύτερος, ὅσα δὲ ὁ ἀριθμὸς
τῶν δονήσεων εἶνε μεγαλίτερος, τόσο καὶ ὁ ἦ-
χος εἶνε ὀξύτερος. Διὰ τὸν κόσμον ἢ τὸν θεὸν
πιθανώτατον εἶνε, ὅπως δι' ὑψιχρίζοντο πολλοὶ
φιλόσοφοι, ὅτι ἡ ἀέναντος καὶ ἀπειροποικίλος
κίνησις τῆς ὕλης, ἀπὸ τοῦ ἐλαχίστου μορίου τοῦ
κονιορτοῦ μέχρι τοῦ μεγίστου τῶν οὐρανίων σω-
μάτων, παράγει μουσικὴν ἀρμονίαν θεσπεσίαν ἄλλὰ
τὸν πεπερασμένον ὅμως ἀνθρώπον διαφεύ-
γει ἐντελῶς ἢ ἀρμονία αὕτη καὶ δι' αὐτὸν,
ὅπως λάβῃ ὑπόστασιν τὸ μουσικὸν στοιχεῖον,
τουτέστιν, ὅπως μεταβληθῆ ὁ ἤχος εἰς τόνον,
εἶνε ἀνάγκη νὰ συνδυασθῶσι δύο πράγματα, ὄρι-
σμένον μέτρον χρόνου καὶ ὀρισμένους ἀριθμὸς δον-
ήσεων, ἢ, ὅπερ ταῦτόν, νὰ περικλησθῶσιν ἐντὸς
ὀρισμένου χρόνου δύο ἢ πλειότεροι ἤχοι, ἔχον-
τες πρὸς ἀλλήλους λόγον ὀρισμένον ὀξύτητος
καὶ βαρύτητος, ἢ, ὅπερ ὁμοίως ταῦτόν, λόγον
ὀρισμένου ἀριθμοῦ δονήσεων. Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι,
οἱ παράγοντες τοῦ μουσικοῦ τόνου, φύσει μὲν

εἶνε πρότεροι, ὅχι ὅμως καὶ θέσει, διότι πρότε-
ρον ὤρισαν οἱ ἀνθρώποι διὰ τοῦ κριτηρίου τῆς
ἀκοῆς ἐπὶ τῆς τεταμένης χορδῆς (ἐντεῦθεν δὲ καὶ
ἡ λέξις τόνος), ἢ ὅπως ὀδήγητε ἄλλως τοὺς ἀπο-
τελοῦντας τὸ μουσικὸν αἰσθημα τόνους, καὶ
ἐπεῖτα ἀνεκάλυψαν οἱ φυσικοὶ τὸν ἀριθ-
μὸν τῶν δονήσεων, αἵτινες παράγουσι τοὺς
τόνους τούτους. Εἶνε δὲ οἱ κύριοι μουσικοὶ
οὔτοι τόνοι ἑπτὰ, ὅχι διότι ἡ δυνατὴ μουσικὴ
ὀξύτης καὶ βαρύτης περιλαμβάνεται ἐντὸς τῶν ἑ-
πτὰ τούτων τόνων, ἀλλὰ διότι, ὅσον καὶ ἀν
προχωρήσῃ τις εἶτε πρὸς τὸ ὀξύτερον εἶτε πρὸς
τὸ βαρύτερον, δὲν εἶνε δυνατὸν εἰμὴ νὰ ἐπανα-
ληφθῶσιν αἱ αὐταὶ σχέσεις τῆς βαρύτητος καὶ
ὀξύτητος, κατὰ διαφόρους μόνον οὔτως εἰπεῖν
διαστάσεις. Οἱ ἑπτὰ οὔτοι τόνοι, ἐὰν προσλάβω-
μεν καὶ ὄγδοον, ὅστις εἶνε ἡ ἀρχὴ ἑτέρων ἑπτὰ
δοσάγων τόνων, διότι προσπαπειτεῖται καὶ οὔ-
τος, ὅπως, ἐπαναπαυομένου ἐπ' αὐτοῦ τοῦ αἰ-
σθηματος τῆς ἀκοῆς, συναποτελεσθῆ ὅλον τι ἄρ-
τιον, οἱ ἑπτὰ λέγω οὔτοι τόνοι, μετὰ τοῦ «προσ-
λαμβανομένου» ὄγδοου, συναποτελοῦσι τὴν διὰ
πασῶν, ἢ τὴν κλίμακα, (ὀκτάδα, octave, gam-
me, κλπ.), ἣτις εἶνε οὔτως εἰπεῖν τὸ ἀλφάβη-
τον τῆς μουσικῆς. Ὀνομάζονται δὲ οἱ ἑπτὰ οὔ-
τοι τόνοι τῆς εὐρωπαϊκῆς κλίμακος διὰ τῶν ἐξῆς
ἑπτὰ συλλαβῶν ut, re, mi, fa, sol, la, si, ἢ, κατὰ τοὺς Γερ-
μανοὺς, διὰ τῶν ἐξῆς στοιχείων c, d, e, f, g,
a, h. Ἀλλὰ μετὰ τῶν κυρίων τούτων τόνων
παρεμβάλλονται καὶ πέντε ἄλλοι δευτερεύοντες,
οἵτινες ὀνομάζονται «διέσεις» ἢ «ὑφέσεις.» Αἱ
δύο αὐταὶ λέξεις, διέσις καὶ ὑφέσις, ἐκφράζουσιν
ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν τόνον, ὅστις, καθ' ὅσον μὲν
νοεῖται ὡς σχετιζόμενος πρὸς τὸν βαρύτερον
τόνον, λέγεται διέσις, καθ' ὅσον δὲ πρὸς τὸν
ὀξύτερον, ὑφέσις· οἷον ὁ μεταξὺ τοῦ re καὶ mi
τόνος ὡς πρὸς μὲν τὸ re εἶνε διέσις, ὡς πρὸς δὲ
τὸ fa εἶνε ὑφέσις. Ἐὰν διέσις καὶ ὑφέσις ἐπιλο-
χῶρει μετὰ τῶν ὄλων ἀνεξαιρέτως τῶν τόνων, οἱ
δευτερεύοντες οὔτοι τόνοι ἤθελαν εἶνε ἄλλοι
ἑπτὰ ἄλλ' ἐπεὶ δὴ μετὰ τῶν mi καὶ fa, ὡς
καὶ μετὰ τῶν si καὶ do, διὰ λόγους, οὗς ἠ-
θελεν εἶνε μικρόν νὰ ἐξηγησώμεν ἐνταῦθα, δὲν
ἐμφιλοχωροῦσι νέοι τόνοι, ὁσάκις δὲ γαίνῃ χρεια
διέσεως ἢ ὑφέσεως ἐν ταῖς δυσὶ ταύταις χώραις
τῆς διὰ πασῶν, χρησιμεύουσιν ὡς διέσις ἢ ὑ-
φέσις οἱ γειτνιαζόντες κύριοι τόνοι, οἱ νέοι οὔ-
τοι παρεμβλητοὶ τόνοι εἶνε ὅχι ἑπτὰ, ἀλλὰ πέν-
τε ἤτοι ὅλοι οἱ ἐντὸς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς κλί-
μακος δυνατοὶ τόνοι κατὰ τὴν εὐρωπαϊκὴν μου-
σικὴν εἶνε δώδεκα.

Τώρα ποῖός τις εἶνε ὁ λόγος τῆς βαρύτητος
καὶ ὀξύτητος τῶν δώδεκα τούτων τόνων τῆς εὐ-
ρωπαϊκῆς μουσικῆς κλίμακος; Τὴν ἀπάντησιν
εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην μᾶς παρέχει ἡ φυσική
ἐν λόγον ἔχουσα πρὸς ἀλλήλους οἱ ἀριθμοὶ τῶν

παλμῶν τῶν διαφόρων τόνων, τοιαύτη εἶνε καὶ
ἡ πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν ὀξύτης. Ποῖοι δὲ εἶνε
οἱ ἀριθμοὶ οὔτοι; Ἡ φυσικὴ ὁμοίως μᾶς ἀπαν-
τᾷ ὡς ἐξῆς Ἐὰν λάβωμεν π. χ. ἐπὶ ἐνὸς κλει-
δοκυμβάλου τὴν τετάρτην διὰ πασῶν, καὶ θεω-
ρήσαντες αὐτὴν ὡς χρωματικὴν κλίμακα, ὑπο-
βάλωμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς πειραματικῆς
φυσικῆς, ἔχομεν τοὺς ἐξῆς ἀριθμοὺς τῶν δονή-
σεων. Do=100,000 παλμῶν, do εἰς διέσιν=
105,946, re=112,246, re εἰς διέσιν=118,
921, mi=125,992 fa=133,484, fa εἰς διέ-
σιν=141,421, sol=149,831, sol εἰς διέσιν
=158,740, la=168,179, la εἰς διέσιν=
178,180, si=188,775, do=200,000. Οἱ ἀριθ-
μοὶ οὔτοι παριστάνουσιν ἀκριβῶς τοὺς παλμοὺς,
ὅσοι εἶνε ἀναγκαῖοι εἰς τὸ νὰ παραχθῶσιν οἱ 12
οὔτοι τόνοι τῆς εὐρωπαϊκῆς χρωματικῆς κλίμα-
κος κατὰ τὰς ἀσφαλεῖς καὶ βεβαίας καὶ ἀναν-
τιρρήτους πειραματικὰς παρατηρήσεις τῆς ἐπι-
στήμης. Τουτέστιν, ἐὰν περιστείλωμεν εἰς μι-
κροτέρας ἀριθμητικὰς ἐκφράσεις τοὺς ἀριθμοὺς
τούτους, ἔχομεν κατὰ προσέγγισιν διαφορὰν ἢ
διάστημα τοῦ do—re=12, re—mi=13, mi
—fa=7, fa—sol=16, sol—la=16, la—si
=18, si—do=20. Ὁ δὲ λόγος τῶν διέσεων ἢ
παρεμβλήτων τόνων πρὸς τοὺς κυρίους εἶνε τοι-
οῦτος, ὥστε, περιστελλομένων εἰς ἐλαχίστους
ὄρους τῶν ἀριθμητικῶν ἐκφράσεων, ἔχομεν κατὰ
προσέγγισιν τὸν ἀριθμητικὸν λόγον 1:2, ἢ, ὅπερ
ταῦτόν, 1/2. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ μὲν κύριοι τόνοι
θεωροῦνται ἄρτιοι καὶ ἀκέρατοι, αἱ δὲ διέσεις
καὶ ὑφέσεις ὡς τὰ ἡμίση τῶν κυρίων τόνων.
Ὡστε, καθ' οἷον δῆσεν τὸν τρόπον καὶ ἀν συνδυα-
σθῶσιν οἱ τόνοι τῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς, οὐδεὶς
ἄλλος ἀριθμητικὸς λόγος δύναται νὰ ἐμφιλοχω-
ρήσῃ μετὰ τῶν ἀκεραίων τόνου καὶ τῆς διέ-
σεως ἢ ὑφέσεως αὐτοῦ, εἰμὴ ὁ προβῆθῃς 1:1/2.
Τὰ προβῆθῆντα εἶνε ἡ θεμελιώδης βᾶσις, ἐφ'
ἧς στηρίζεται ὅλον τὸ οἰκοδόμημα τῆς εὐρωπαϊ-
κῆς μουσικῆς ὅπως δὲ εἶνε ἀδύνατον νὰ υπάρξῃ
ἀριθμητικὴ, μὴ στηριζομένη ἐπὶ τοῦ μαθηματι-
κοῦ ἀξιωματος 2+2=4, οὔτω καὶ μουσικὴ πα-
ραβαίνουσα τοὺς θεμελιώδεις τούτους νόμους, εἰς
τοὺς ὁποίους οἱ Εὐρωπαῖοι ἀποδίδουσι κύρος ἀ-
πόλυτον ὁποῖον καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς νόμους τῆς
φύσεως, εἶνε ἀδύνατος ὅπως καὶ πᾶς ἄλλος τό-
νος παρὰ τοὺς προβῆθῆντας δώδεκα οὔτε ὑπῆρ-
ξέ ποτε, οὔτε ὑπάρχει, οὔτε εἶνε δυνατὸν κατ' αὐ-
τοὺς νὰ υπάρξῃ ἄλλως, εἰμὴ ὅπως ὑπάρχει ἐν
μὲν τῇ τέχνῃ τὸ νόθον, ἐν δὲ τῇ φύσει τὸ τε-
ρατώδες.

Κατὰ τὴν νομοθεσίαν τοῦ Σόλωνος οἱ Ἄθη-
ναῖοι θεώρουσαν ὡς ἄτιμον τὸν μὴ γηροκομοῦντα,
ἢ μὴ τρέφοντα τοὺς γονεῖς αὐτοῦ.

ΠΕΡΙ ΓΑΛΑΚΤΟΣ

Συνίσις και υψος' 181, 911. 128.

II

Χρησιμότης και θλαθερά επιρροή του γάλακτος επί του ανθρώπου.

Όποση χαράν αισθάνεται τις, καλοί μου αναγνώσται και αναγνώστρια, όταν διανοήται ότι θα επανίδη προσφιλές άτομον! Η ανάμνησις της ιδέας ταύτης διεγείρει τον νουν, συγκινεί την καρδίαν αυτού, και τότε η χαρά παρίσταται ζωγραφικωτάτη εις το πρόσωπον τούτου. Ίσως σείς ελάβατε άφορμήν να δοκιμάσητε πλειότερον έμου την άπλην ταύτην συναίσθησιν, (ή τουλάχιστον εύχομαι να δοκιμάζητε την χαράν συνήθως), και μάλιστα τινες εξ ύμων άνεγνώσατέ ποτε εις το Άττικόν 'Ημερολόγιον' ποίος είναι κατά την περίστασιν ταύτην ο άδιάρρηκτος δεσμός μεταξύ του νου και της καρδιάς του συναισθανομένου. Την συναίσθησιν ταύτην αισθάνομαι και εγώ σήμερα, όταν διανοούμαι ότι συναντώ πάλιν ύμιας μετά τινα χρόνον άπουσίας' και η χαρά αύτη, διεγείρουσα τον νουν μου, πιστεύω ότι θα με καταστήση ίκανόν να τηρήσω άλληλουχίαν των γνώσεων τας οποίας περιγράψω, ζωγραφιζομένη δε εις το πρόσωπόν μου, ελπίζω ότι θα άντανακλάται έφ' ύμων και θα σής καριστή επιτηδείως να τηρήσητε ζωηράν την εικόνα των περιγραφομένων.

A') Όταν λαμβάνητε την πρώτην κυθήσκον γάλακτος, εισάγετε εις τον στόμαχον ύμων πάντα τα συστατικά τούτου, τά τε όργανικά τα περικλειόμενα εντός των γαλακτοσφαιρίων και τα διαλελυμένα εις τον όρρον, ως και τ' άνόργανα τα διαλυτά εις τον όρρον τούτου. Άμα δε το γάλα τούτο φθάση εις τον στόμαχον, και έλθη εις επαφήν μετά του γαστρικού χυμού του στομάχου ύμων αυτών, πάσχει τας αυτας μεταβολάς εις ός υποβάλλεται εκτός του στομάχου τεχνήντως δια της πυτίας των άμων, ήτοι ή μεν τυρία (και το όλιγον λεύκωμα) αυτού πήγνυται, και σχηματίζει τον έγκλειόντα το βούτυρον χλωρόν τυρόν, τα δε λοιπα τούτου συστατικά εκθλίβονται και διαχέονται εις τον στόμαχον ως τυρόγαλα.

Εις την περίστασιν ταύτην ιδού τι συμβαίνει εν τω στομάχω. Το μεν τυρόγαλα, περιέχον το γαλακτικόν ζάκχαρον και τ' άνόργανα άλατα διαλελυμένα όμοι εντός του ύδατος, εισδύει εις τας φλέδας του στομάχου και εκει μίγνυται μετά του κυκλοφορουμένου εντός αυτών αίματος, προικίζον ούτω το αίμα δια νέον άνοργάνων άλάτων και τινος ποσότητος γαλακτικού ζακχάρου' ο δε χλωρός τυρός, ένεχον και το βούτυρον του

γάλακτος, άρχεται βαθμηδόν από της περιερείας προς το κέντρον ν' αναδιαλύεται δια της επιδράσεως άφθονωτέρου γαστρικού χυμού και να μεταβάλληται εις γαλακτώδη τινα μάζαν, ήτις τότε εισδύει βαθμηδόν (τη βοηθεία μάλιστα της χολής της σαπωνοποιούσης το βούτυρον) εις τα λεπτότατα λυμφατικά άγγεία, άπ' αυτών μεταβαίνει εις τους κορμούς των λυμφατικών άγγείων και εκειθεν χύνεται εις τας μεγάλας φλέδας, ένθα μίγνυται μετά του αίματος και προικίζει αυτό δια μεγίστης ποσότητος τυρίας και λίπους, μικροτέρας δε λευκώματος.

Άφου δε φθάση το αίμα τούτο εις το δεξιόν ημιμόριον της καρδιάς και εκειθεν εξακοντισθή εις τους πνεύμονας, τα συστατικά του γάλακτος χωρίζονται εις τρία διάφορα τμήματα, αναλόγως της ένεργείας αυτών. Και του πρώτου τριτημορίου, του συνισταμένου εκ του γαλακτικού ζακχάρου και του βουτύρου και του κληθέντος πνευστική και θερμαντική τροφή, το γαλακτικόν ζάκχαρον άποσυντίθεται εν τοις πνεύμοσι δια του δευτέρου του εισπνεομένου αέρος και μεταβάλλεται εις ύδαρ και άνθρακικόν δεύ, σώματα τα όποια εξέρχονται δια της εκπνοής ύμων, μίγνυται μετά του αέρος και χρησιμεύουσι προς την αναπνοήν των φυτών' το δε βούτυρον μεταβάλλεται εις λίπος και τότε μεταβαίνει μετά του αίματος εις την καρδίαν και εξ αυτης εις άπαν το σώμα, έφεξής εξέρχεται των άγγείων, κατατίθεται εις τα διάφορα όργανα αυτού και μάλιστα υπό το δέρμα και χρησιμεύει ως κακός θερμαγωγός προς διατήρησιν της αναπτυσσομένης εν τω σώματι ζωικής θερμότητος. Το δεύτερον τριτημόριον, το συνιστάμενον εκ λευκώματος και τυρίας και το ώνομασθέν *ιδίως θρεπτική και πλαστική τροφή*, μεταβάλλεται εις τους πνεύμονας και επανέρχεται εις την προτέραν αυτού ποιότητα ήτοι εις λεύκωμα και ίνιαν, ειτα διαπέμπεται μετά του αίματος εις την καρδίαν και εξ αυτης εις άπαν το σώμα, εκει δε εξέρχεται των αίμοφόρων άγγείων, εισδύει εντός των μικροτάτων μορίων του σώματος, και τότε χρησιμεύει το μεν λεύκωμα προς την επιδιόρθωσιν των εφθαρμένων δια του χρόνου μορίων αυτου, ή δε ίνια προς την διάπλασιν νέων, ή εν άλλαις λέξεις, το μεν λεύκωμα προς την ισχύν ή δε ίνια προς την αύξησιν ήμων. Το τρίτον τέλοσ τριτημόριον, το συνιστάμενον εκ των άνοργάνων άλάτων των διαλελυμένων εν τω ύδατι και το κληθέν *άνόργανος θρεπτική και πλαστική τροφή*, ουδόλως μεταβάλλεται εις τους πνεύμονας, αλλά μεταβαίνει εις την καρδίαν και εξ αυτης εις άπαν το σώμα, τότε δε ή μεν φωσφορική τίτανος συμβάλλει εις την διάπλασιν των οστών, το φωσφορικόν νάτρον και κάλι εις την διάπλασιν των όργάνων, το χλωριούχον κάλι εις την διάπλασιν των μυών κτλ.

Έκ των γνώσεων τούτων γίνεται δήλον! "Οτι το γάλα είναι σύνθετος τροφή, συνισταμένη εκ θερμαντικών, θρεπτικών όργανικών και άνοργάνων ουσιών, εν οι αι λοιπαι του ανθρώπου τροφαι, αι μη τροποποιηθείσαι δια της μαγειρικης, εισιν άπλαϊ τροφαι, αποτελούμεναι εκ μιας των ουσιών τούτων, είτε των θερμαντικών ως αι έλαϊαι, είτε των άνοργάνων ως τα εν τω ύδατι διαλελυμένα άλατα' επειδη δε το σώμα του ανθρώπου, ή πολυσύνθετος αύτη μηχανή, φθειρομένη καθ' έκαστην ήμέραν έχει ανάγκην προς επιδιόρθωσιν αυτης άπασών των ουσιών τούτων, αιτινες την άπαιτείουσιν, ο άνθρωπος αναγκάζεται να λαμβάνη ως τροφήν εις μεν την μικράν αυτου ήλικίαν μόνον το γάλα, το περιέχον άπαντα τα είδη των ουσιών τούτων, εις δε τας μετά ταύτα ήλικίας αυτου τριπλās τροφάς (άρτον, προσόψημα και ύδαρ.) 2" "Οτι το γάλα περιέχει τα τρία ταύτα είδη των τροφών εις διάφορον ποσόν, αναλόγως των αναγκών του τρεφομένου ζώου' ούτω το βούτυρον του γάλακτος είναι άφθονον, σχετικώς προς το λίπος των θερμαντικών τροφών των παραλαμβανομένων υπό των ανεπτυγμένων, και πάλιν τούτο είναι άφθονώτερον εις το γάλα της προβάτου, αιγός και αγελάδος ή εις εκεινο της γυναικός και της όνου, και μάλλον άφθονον κατά τους δύο πρώτους μήνας, όλιγώτερον δε κατά τους επιόντας' επίσης ή τυρία και τα άλατα είναι όλιγώτερα εις το γάλα της όνου και εκεινο της γυναικός, πλειότερα δε εις το γάλα της προβάτου, αιγός και αγελάδος, και πάλιν ταύτα βαθμηδόν επαυξάνουσι, προβαίνουσας της ανάπτυξεως του θηλάζοντος βρέφους κατ' εύθην λόγον προς την ελάττωσιν του βουτύρου. 3" "Οτι το γάλα της γυναικός, μολονότι είναι διάφορον του γάλακτος των λοιπών ζώων, έλλείπον δύναται ν' αντικατασταθη υπό τούτου, όταν από μεν του γάλακτος της αιγός αφαιρέση τις τεχνήντως το ήμισυ βούτυρον, εις δε το γάλα της προβάτου και αγελάδος προσθήση 3 ή 5 τας εκατόν ύδαρ και γλυκάνη πάντα ταύτα δια ζακχάρου.

Εκτός τούτων παρατηρούμεν ότι το βούτυρον του γάλακτος, άποθηκευόμενον υπό το δέρμα του ανθρώπου, παρέχει τρείς μεγάλας ωφελείας εις τούτον. Αφ' ενός μεν έμποδίζει ως κακός θερμαγωγός την εξάτμισιν της θερμότητος του σώματος αυτου, και ούτως ο άνθρωπος διατηρεί εν εαυτω την παραγομένην υπό του σώματος αυτου θερμότητα και δεν αισθάνεται το ψυχος της άτμοσφαιρας εν καιρω μάλιστα χειμώνας ή εις ψυχράς χώρας' δια τούτο βλέπομεν ότι άνθρωποι εξησθημένοι και εκ βαρέων νόσων άναρρώνοντες αισθάνονται πλειότερον το ψυχος του χειμώνας ή οι εύσαρκοι και ίκανήν ποσότητα λίπους υπό την εαυτών σάρκα φέροντες' συνάμα

δε άποκαθιστά τας γραμμάς της μορφης των μορίων του σώματος αυτου (του προσώπου δηλ., του κορμού, των άκρων) ουχι όξειας άλλ' έστρωγυλευμένας και το έλλειπτικόν σχήμα παραλαμβανούσας, το όποιον θεωρείται ως βάσις της ωραιότητος του ανθρώπινου σώματος' δια τούτο παρατηρούμεν ότι το σώμα της γυναικός εύμοιρον λιπούς δεν παρουσιάζει όξειας γωνίας, αλλά το μεν πρόσωπον αυτης γίνεται έλλειψοειδές δια της καταθέσεως λίπους εις τας παρεϊάς, και δεν φέρει τας εξοχάς των ύπεροφρών τόξων ουδέ τας κοιλότητας των κογχών των όφθαλμών, οι δε θραχίονες και τ' αντιθράχια αυτων καθως και ο κορμός τούτων γίνονται όμοίως έλλειψοειδη, διακρινόμενα των άνδρικών σωμάτων. Ποσάκις το κλόπιον ύμων βλέμμα δεν εξήτησε να ίδη επί στιγμην το ωραιον της γυναικός πρόσωπον και δεν εθαυμάσετε το έλλειπτικόν τούτο σχήμα! Και τέλος χρησιμεύει ως άποθήκη τροφής, την όποιαν λαμβάνει ο άνθρωπος εν έλλείψει άλλης και μεταχειρίζεται προς θρέψιν του σώματος αυτου και βελτίωσιν των δια του χρόνου φθειρομένων αυτου μορίων' δια τούτο βλέπομεν ότι οι νοσούντες στερούμενοι τροφής γίνονται ασθενέστεροι, ήτοι τρώγουσιν εν αρχη μεν το υπό το δέρμα ύπάρχον λίπος αυτων και έφεξής το εαυτών κρέας, αυτοφαγοῦσι.

Η δε τυρία και τα άλατα του γάλακτος δεν άποθηκευονται ως το βούτυρον αυτου, άλλ' άμέσως λαμβάνουσι ζωήν, ήτοι μεταστοιχειοῦνται και παραλαμβάνουσι το σχήμα και την ένεργείαν των μικροτάτων ατόμων των αποτελούντων το σώμα του ανθρώπου, και ούτω χρησιμεύουσι να διαπλάσσωσι νέα και επαυξήσωσι το σώμα αυτου. Και καθως το βούτυρον κωλύει την εξάτμισιν της ζωικής θερμότητος, ούτως ή τυρία και τα άλατα προκαλοῦσι ταύτην δια της μεταστοιχειώσεως αυτων' και καθως το βούτυρον χρησιμεύει ως άποθήκη τροφής εις τον άνθρωπον, ούτως ή τυρία και τα άλατα αποτελοῦσι την κυρίως τροφήν αυτου' και καθως το βούτυρον εξωρατίζει το σώμα του ανθρώπου, ούτως ή τυρία και τα άλατα σκοπόν έχουσι την κατασκευήν του εξωρατίζομένου τούτου σώματος. "Ωστε εάν τινες εθαυμάσατε το ωραιον της γυναικός σώμα, πόσοι δεν εθέλχθητε εκ της αγαθής κατασκευής τούτου!

B') "Οσάκις όμως οι μασται των ζώων τούτων ύπερβαλλόντως ενεργώσι και το εκκρινόμενον άπ' αυτων γάλα περιέχη πολυ άφθονώτερον το βούτυρον, την τυρίαν και τα άλατα αυτου, ή όσάκις εις τα θηλάζοντα ύμων βρέφη δώσητε το γάλα της αγελάδος ή προβάτου και το γάλα της αιγός (περιέχον άφθονώτερον μόνον βούτυρον και άλατα σχετικώς προς το γάλα της γυναικός) και δεν τροποποιήσητε προηγουμένως αυτό, ως άνωτέρω έρρήθη, τότε το τοιοῦτον γά-

1. Νοός και Καρδία, υπό Κ. Π. Δηλιγιάννη, εις Άσωπίου Άττικόν 'Ημερολόγιον, 1873, σ. 392.

λα ερεθίζει τὰ πεπτικά ὄργανα τοῦ βρέφους καὶ προκαλεῖ τὴν ἐλαττωμένην παραλαβὴν τῶν θρεπτικῶν αὐτοῦ στοιχείων καὶ τὴν ἐξασθένησιν καὶ ἀτροφίαν αὐτοῦ.

Ἄλλοτε δὲ, ὁσάκις οἱ μαστοὶ τῶν ζώων παύσι νὰ ἐνεργῶσιν, ἢ ὁσάκις αἱ τροφαὶ πάσχωσι καὶ οἱ μαστοὶ αὐτῶν ἐλάχιστα ἐνεργῶσι καὶ ἐν τούτοις ἀμέλγητε αὐτοὺς ἢ δίδετε εἰς τὸ στόμα τῶν θηλάζοντων, τὸ ἐκκρινόμενον γάλα οὐ μόνον ἐλαχίστην περιέχει ποσότητα γαλακτοσφαίριον καὶ βουτύρου, καὶ πολὺ ὀλιγωτέραν ποσότητα τυρίας καὶ ἀλάτων, ἀλλὰ καὶ ἀντ' αὐτῶν ἀπάντων περιέχει τὰ ἀσκήδια τῶν ἀδενίσκων μὴ ὑποστάντα τὴν λιπώδη διήθησιν, καὶ ἄφθονον λεύκωμα ἐκ τοῦ ὄρου τοῦ αἵματος τοῦ ζώου· τὸ τοιοῦτον γάλα εἶναι βλαβερὸν διότι οὐδέποτε χρησιμεύει πρὸς διάπλασιν τοῦ θηλάζοντος, ἀλλὰ μόνον πρὸς θρέψιν αὐτοῦ, ὅποτε τὸ ὑπάρχον ἐν τοιοῦτῳ γαλακτι λεύκωμα ἐρεθίζει τὰ πεπτικά ὄργανα τοῦ βρέφους καὶ προκαλεῖ τὴν ἐξασθένησιν τούτου. Καὶ πάλιν, ὁσάκις οἱ μαστοὶ τῶν ζώων πάσχωσι καὶ ἀτελῶς ἐνεργῶσι, τὸ δὲ ἐκκρινόμενον γάλα περιέχει ὀλιγώτερον ποσὴν βουτύρου καὶ τυρίας μεμιγμένον μετὰ τῶν προϊόντων τῆς βλάβης τοῦ μαστοῦ (πύου, αἵματος), τότε τὸ τοιοῦτον γάλα εἶναι πάντῃ μισαρὸν, διότι στερεῖται τῆς ιδιότητος τοῦ διαπλάττειν καὶ ἔχει πάντα τὰ συστατικά πρὸς μετάδοσιν τῆς νόσου ἢν πάσχει ἡ τροφὸς.

Εἰς τὰς τελευταίας ταύτας κατηγορίας κατατάσσουσιν οὐ μόνον τὰς νόσους τῶν μαστῶν τῶν ζώων, ἀλλὰ καὶ ἑτέρας νόσους καθολικὰς τοῦ ὅλου σώματος αὐτῶν· ὡς τοιαύτας δὲ νόσους ἀναγράφουσι τὴν χαιραδίωσιν, τὴν φυματίωσιν καὶ τὴν σύφελιν διὰ τὴν γυναῖκα, τὰς μολυσματικὰς ἄφθας, τὴν φυματίωσιν καὶ τὴν perlsucht² διὰ τὰ λοιπὰ ζῶα. Ὅταν αἱ τροφαὶ πάσχωσι μίαν τῶν νόσων τούτων, τότε τὸ ἐκκρινόμενον ὑπ' αὐτῶν γάλα οὐ μόνον στερεῖται τῆς ἀρκούσης ποσότητος τοῦ βουτύρου, τῆς τυ-

ρίας καὶ τῶν ἀλάτων, ἀλλὰ καὶ ἐνέχει τὸν μολυσματικὸν τῶν νόσων τούτων ἴον, τὸν ὁποῖον μέχρι τοῦδε δὲν ἠδυνήθησαν μὲν οἱ ἐπιστήμονες νὰ θεβαιώσωσιν οὐδὲ διὰ τῶν χημικῶν ἀναλύσεων τοῦ γάλακτος οὐδὲ διὰ τῆς μικροσκοπικῆς ἐρεύνης αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸν ὁποῖον ὁ ἐν Βέρνη Καθηγητὴς Klebs εἰς τὰ 1873 ἐπιθανολόγησε διὰ τῶν πειραμάτων τῶν δημοσιευθέντων ἐν τῷ Α' τόμῳ τῶν Ἀρχείων τῆς πειραματικῆς παθολογίας καὶ φαρμακολογίας αὐτοῦ, διότι κατέδειξεν ὅτι διὰ τοῦ τοιοῦτου γάλακτος μεταδίδονται εἰς τὰ θηλάζοντα τέκνα αἱ νόσοι αὐτῶν τῶν τροφῶν.

Αὕτη εἶναι ἡ νέα γνώσις ἣτις κατέπληξε τοὺς πολλοὺς καὶ ἠνάγκασε τὰς Κυβερνήσεις τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων, καὶ μάλιστα τῆς Πρωσίας, νὰ ἐπιστήσωσι τὴν προσοχὴν τῶν διευθυνόντων τὴν ἀστυνομικὴν ἱατρικὴν, ἵνα οὗτοι ἐπιβλέπωσι πάντα ταῦτα τὰ ζῶα, (τὰς ἀγελάδας), τὰ χρησιμεύοντα ὡς τροφὴ τῶν ἀνθρώπων, καὶ νὰ μὴ ἐπιτρέπωσιν οὐδὲ τὴν χρῆσιν τοῦ γάλακτος τῶν νοσούντων οὐδὲ τὴν ἐδωδὴν τοῦ κρέατος τούτων. Αὕτη εἶναι ἡ νέα γνώσις ἣτις ἠνάγκασε καὶ ἐμὲ ν' ἀνυψώσω ἡδὴ τὴν φωνὴν διὰ τοῦ φύλλου τούτου τῆς Ἑστίας, καὶ νὰ παρακινήσω τοὺς πατέρας καὶ τὰς μητέρας νὰ μὴ δίδωσιν εἰς τὰ νεαρά καὶ ὡς τὰ εὔσομα καὶ δροσερὰ ἀνθη ἀναπτυσσόμενα ἐξαυτῶν τέκνα ἀδιακρίτως τὸ γάλα, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τοσοῦτον χρησιμεύει εἰς τὴν διάπλασιν καὶ τὸν ἐξωραϊσμὸν αὐτῶν.

K. Π. ΔΗΜΗΤΡΙΑΝΝΗΣ.

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΜΑΡΤΙΟΥ

Ἡ ἐπάνοδος τοῦ ἔαρος, ἣτις καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα παρέσχεν ἀφορμὴν εἰς τὴν διάπλασιν πολλῶν μύθων καὶ τὴν σύστασιν ἑορτῶν, ἐπανηγυρίζετο οὐχὶ πρὸ μακροῦ χρόνου πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῶν παίδων. Οὗτοι κατὰ τὴν πρώτην Μαρτίου περιήρχοντο τὰς οἰκίας, ἄγοντες ἄσμάτια μικρὸν ἀλλήλων παραλλάσσοντα, ὅπως τύχως παρὰ τῆς οἰκοδεσποίνης κερματίου τινὸς, ἢ ὠῶν, ἢ ἄλλων φιλοδωρημάτων. Ὁ πρῶτος δὲ τοῦ ὀμίλου ἐκράτει σφαιροειδῆ στέφανον ἀνθέων, ἐπὶ τοῦ ὁποίου περιεστρέφετο ὑποκινούμενον ξύλινον ὀμοίωμα χελιδόνος.

Ἡ συνήθεια αὕτη εἶναι ἀρχαία· ὁ Ἀθηναῖος

Table with 8 columns: Component, Butter, Cheese, Curd, Sugar, Salt, Total Milk, Water. Rows show weekly variations and a note on the disease.

2. Τὴν νόσον ταύτην τῶν ἀγελάδων εἰσέτι δὲν ἐξελληνίσαν οἱ περὶ τὴν κτηνιατρικὴν ἀσχολούμενοι, καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύναιται νὰ παρῆξω οὐδ' αὐτὴν οὐδὲ τὴν ἀντίστοιχον αὐτῆς κοινὴν ὀνομασίαν.

καὶ τινες ἄλλοι συγγραφεῖς ἀναφέρουσιν ὅτι ἐν Ῥόδῳ, κατὰ τὸν Βοηδρομιῶνα μῆνα, παιδία περιήρχοντο τὰς οἰκίας, ἄγοντα ἄσμάτιόν τι, περιεργότατον δὲ ὂν δείγμα τῆς δημοτικῆς τῶν ἀρχαίων ποιήσεως· διὰ τοῦ ἄσματίου τούτου ἀπῆτουν κυρίως ἀνταμοιβὴν διὰ τὸν κόπον τῶν ἐζήτων δὲ παρὰ τοῦ οἰκοδεσπότου σύκων ὄρυζαν καὶ οἶνον καὶ τυροῦ κἀνίστρον, παρατηροῦντες προσέτι ὅτι ἡ χελιδὼν δὲν εἶναι ἀκατάδεκτος, ἀλλὰ δύναται νὰ μὴ ἀπορρίψῃ καὶ σίτον καὶ πῆττας. Τὸ ἄσμα κατέληγε δι' ἀπειλῶν πρὸς τοὺς φειδωλεμένους οἰκοδεσπότας! «Ἄν μᾶς δώσης τι καλὰ ἢ ἄλλως δὲν θὰ σ' ἀφίσωμεν· ἢ τὴν θύραν θὰ πάρωμεν ἢ τὸ ἀνώφλιον αὐτῆς, ἢ τὴν γυναῖκα, ἢ ὅποια κάθηται μέσα· εἶναι μάλιστα μικρὰ καὶ θὰ μὴ ἀρπάξωμεν εἰς τὸν ἀέρα· καὶ ἂν φέρῃς τίποτε, νὰ ἴθαι καλὸν καὶ ἄφθονον.» Ἀνοιγε, ἄνοιγε τὴν θύραν εἰς τὴν χελιδόνα· δὲν εἰμεθα γέροντες ἡμεῖς, εἰμεθα παιδία.» Ἡ παιδικὴ αὕτη ἑορτὴ ἑκαλεῖτο χελιδονισμὸς ἢ χελιδόνα, καὶ οἱ παῖδες χελιδονισταί.

Τὰ δημοτικὰ ἄσματα, τὰ ἄδόμενα παρ' ἡμῶν κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, ἔχουσιν ἀρχαϊκὴν χροίαν καὶ παρουσιάζουσι καταπληκτικὴν ὁμοίτητα πρὸς τὸ παρ' Ἀθηναίῳ, ὡς πολλοὶ ἡδὴ ἄλλοδαποὶ καὶ ἡμέτεροι παρετήρησαν. Ἡ ἀρχὴ πρὸ πάντων τοῦ ἀρχαίου ἄσματος:

Ἥλω ἦλθε χελιδὼν
καλὰς ὥρας ἄγουσα,
καλοὺς ἐνιαυτοὺς,

οὐδόλως σχεδὸν διαφέρει τῆς τῶν δημοτικῶν:

Ἥρθεν, ἦρθε χελιδόνα κτλ.

Διὰ τῶν συνήθων παρ' ἡμῶν δημοτικῶν ἄσμάτων οἱ παῖδες ζητοῦσιν ἐπίσης παρὰ τῆς οἰκοδεσποίνης ὠὰ καὶ ὄρνιθας καὶ πλακοῦντας, οὐχὶ ὅμως αὐθαδῶς, ὡς οἱ ἀρχαῖοι ὀμηλικοὶ τῶν, ἀλλὰ μετριοφρονῶς καὶ ταπεινότητα, ἐπισφραγίζοντες πάντοτε τὴν αἴτησίν των διὰ δαψιλῶν εὐχῶν.

Κατὰ τὴν πρώτην Μαρτίου καὶ παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ἐτελεῖτο ἐξ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ ἔθους ἑορτὴ τις, τὴν ὁποίαν καθήργησεν ἡ ἐν Τρούλλῳ Κωνσταντινουπόλεως τῷ 689 συνελθοῦσα ἕκτη οἰκουμένη ἐκκλησία. Τὴν ἑορτὴν ταύτην ὁ ὑπομνηματιστὴς τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων Βαλσαμῶν ἀποκαλεῖ «πανηγυρίαν ἐλληνικὴν μεγάλην» διὰ τὴν τῶν ὠρῶν καὶ τοῦ ἀέρος εὐκρασίαν. Προστίθησι δὲ ὅτι κατ' αὐτὴν «ὄρχήσεις ἀπρεπεῖς ἐγίνοντο παρὰ τινῶν γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν.»

Παραπλησία τοῖς χελιδονίοις παιδικὴ τελετὴ, κατὰ τὸν διάσημον Γερμανὸν ἀρχαιολόγον Πανόφκα, γίνεται τὸ θέρος εἰς πολλὰ τῆς Γερμανίας μέρη, ὅπου παῖδες, φέροντες δένδρον κεκοσμημένον τοὺς κλάδους διὰ χρωματιστοῦ χάρτου, περιήρχοντο ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν, ψάλλοντες τὸ θέρος, καὶ αἰτοῦντες φιλοδωρήματα. Γάλλος δὲ τις περιηγητὴς συγκρίνει τὰ χελιδόνια πρὸς

τὴν ἐν Γαλλίᾳ τελουμένην ἑορτὴν τοῦ Θεοῦ (Fete-Dieu), καθ' ἣν οἱ πανηγυρίζοντες αἰτοῦσιν ὁμοίως ἐκ τῶν οἰκίων φιλοδωρήματα, χάριν, ὡς λέγουσι, τοῦ ἐκκλησιδίου των· συμπίπτει δ' ἡ ἑορτὴ αὕτη κατὰ τὸν Μάϊον ἢ Ἰούνιον, δέκα μετὰ τὴν πεντηκοστὴν ἡμέρας. Ἄλλ' ἀμφότεραι ἔχουσι μᾶλλον, νομίζομεν, σχέσιν πρὸς τὰ κατὰ τὴν πρώτην Μαΐου καὶ παρ' ἡμῶν εἰθιζόμενα, περὶ ὧν θέλομεν διαλάβαι βραδύτερον.

N. Γ. Π.

Ἡ Κ* ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΥ ΚΑΙ Ἡ Κ* ΔΥΜΟΝΤ

Ἡ Κυρία Λαμαρτίνου ἦτο θυγάτηρ ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ τοῦ ἐν Ἰνδικῇ ἀγγλικῷ στρατοῦ, τοῦ συνταγματάρχου Βίρχ, ἀνήκοντος εἰς τὴν ἐπιφανῆ οἰκογένειαν τῶν Τσὸρτσιλ.

Ὁ βίος τῆς Κυρίας Λαμαρτίνου ἀφιερῶθη ὀλοκλήρως εἰς τὴν δόξαν τοῦ ἐπιφανοῦς αὐτῆς συζύγου καὶ εἰς τὴν ἀνακούφισιν τῶν δυστυχῶν, διότι ἦτο αὕτη ἡ ἀφοσίωσις, ἐπεὶ δὲ οὐδέποτε ὑπῆρξε καρδία πλέον φιλελεύμων. Ἦσκει δὲ τὴν ἐλεημοσύνην μετὰ διακριτικότητος καὶ μετριοφροσύνης, ἣτις ἐδιπλασίαζε τὴν ἀξίαν τῶν ἀγαθῶν τῆς ἔργων· ἐκρύπτετο δὲ διὰ νὰ πράττῃ τὸ ἀγαθόν.

«Ἵπῃρχε, γράφει συγγραφεὺς τις, εἰς τὸ προάστειον τοῦ Ἀγίου Μαρκέλλου μία τις Κυρία Δυμόντ, γνωστὴ εἰς τοὺς δυστυχεῖς διὰ τὴν ἐλευθεριότητα καὶ τὴν ἀνεξάντλητον ἀγαθότητά της. Νέαι ὅσας ἐπανάφερεν εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν, γέροντες ὅσων ὑπῆρξεν ἡ ἀδελφῆ, παιδία ὅσων ὑπῆρξεν ἡ μήτηρ, δυστυχεῖς πάσης ἡλικίας ὅσους ἠγάπησε καὶ συνέδραμε, δὲν θὰ ἐπανιδῆτε πλέον τὴν παρήγορον ταύτην τῶν ἐν Ὀλίφει· ἡ Κυρία Δυμόντ συναπέθανε μετὰ τῆς Κυρίας Λαμαρτίνου.

Περὶ ταύτης μάλιστα ἠδύνατο νὰ εἴπῃ τις ὅτι ἡ ἀριστερὰ αὐτῆς ἠγνόει τί ἐποίει ἡ δεξιὰ. Καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἐπιστηθιωτέρας φίλας τῆς ἀπέκρυπτε τὰς ὥραιας τῆς ἀγαθοεργίας, καὶ ὑπῆρξεν ὅλως τύχης ἔργον ἡ ἀνακάλυψίς μου, ὅτι ἡ Κυρία Δυμόντ καὶ ἡ Κυρία Λαμαρτίνου ἦσαν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον. Μὲ τὸ ἀδύνατον σῶμά της καὶ τὴν ἰσχυρὰν τῆς καρδίαν, ποῖας δυνάμεις δὲν θὰ κατέβαλλε διὰ νὰ ἀναβαῖνῃ, ἀσθενῆς καὶ ἐξηντημένη ὅπως ἦτο, τὰς βαθμίδας τῶν μακρῶν ἐκείνων κλιμάκων, αἵτινες ἔφερον εἰς τὰ πενιχρὰ ὑπερῶα! Ἐγεννήθη μὲ τὴν ἀγάπην τοῦ πλησίον, καὶ ἡ ἐλεημοσύνη ἦτο τὸ πάθος της.» M.

ΤΙ ΤΟ ΧΩΡΙΖΟΝ ΤΗΝ ΘΕΩΡΙΑΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΑΞΙΝ

Εἰς σοφὸς καθηγητὴς διαπερᾶ διὰ λέμβου ποταμόν τινα. Λέγει δὲ εἰς τὸν πορθμῆα· «Ἐνοεῖς τὴν φιλοσοφίαν, φίλε μου;

— Ὅχι. Ποτὲ δὲν ἤκουσα νὰ ἠμιλῶσι περὶ αὐτῆς.

— Τότε λοιπὸν τὸ τέταρτον τῆς ὑπάρξεώς σου εἶναι χαμένον. Ἡξέυρεις τοῦλάχιστον τὴν γεωλογίαν;

— Ὅχι.

— Τότε λοιπὸν εἶναι χαμένον τὸ ἡμισυ τῆς ὑπάρξεώς σου. Ἐχεις γνώσεις τινὰς περὶ ἀστρονομίας;

— Ὅχι.

— Τότε λοιπὸν ἐχάθησαν τὰ τρία τέταρτα τῆς ὑπάρξεώς σου.

Ἐμελλε δὲ νὰ ἐξακολουθήσῃ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅταν ἡ λέμβος ἀνετράπη, πορθμεὺς δὲ καὶ σοφὸς ἔπεσαν εἰς τὰ κύματα.

Ὁ πορθμεὺς ἔκραξε·

— Ἡξέυρεις νὰ κολυμβῆς;

— Ὅχι.

— Τότε λοιπὸν ὅλη ἡ ὑπαρξίς σου ἐχάθη.¹

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* Ποτὲ μὴ λέγῃς θέλω πράξει προσηχῶς, πᾶν ἔστι ἡ κρίσις ἢ ἡ συνειδήσις σου σοὶ ὑπαγορεύει νὰ πράξῃς πάραυτα. Ἴδὲ τὴν φύσιν· οὐδέποτε αὕτη ἀναβάλλει. Ὅταν φθάσῃ ὁ κατάλληλος καιρὸς ἵνα ἀνοίξωσιν οἱ κάλυκες, ἀνοίγουσιν· ὅταν πρέπη νὰ πέσωσι τὰ φύλλα τῶν δένδρων, πίπτουσιν. Ὑψῶσον τὸ βλέμμα πρὸς τὸν οὐρανόν· ἰδὲ τὰ οὐράνια σώματα· ὅποια τάξις καὶ ἀκριβεία βασιλεύει μεταξὺ αὐτῶν! ἀνατέλλουσι καὶ δύουσι τακτικώτατα καὶ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀναβολῆς· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ κρηῆται, μολονότι ἰδιότροποι, φυλάττουσι τὰς διατάξεις των, αἱ δὲ ἐκλείψεις εἶνε ἀκριβεῖς μέχρι λεπτοῦ. Δὲν ὑπάρχουσι χρονοτριβαὶ εἰς οὐδεμίαν τῶν τοῦ παντὸς κινήσεων, αἵτινες διατάχθησαν ὑπὸ τῆς ἀπολύτου θελήσεως τοῦ Πλάστου. Βραδύτης τις μεταξὺ τῶν ἀστέρων δύναται νὰ προξενήσῃ τὴν καταστροφὴν τοῦ ἀπείρου συστήματος· βραδύτης εἰς τὰς ἐργασίας τῆς φύσεως ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης, δύναται νὰ ἐπιφέρῃ λιμὸν, λοιμὸν καὶ καταστροφὴν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Οὐδέποτε λέγε προσηχῶς ἄρξομαι οἰκονομῶν, ἢ θέλω μετανοήσῃ, διότι ἴσως θέλει εἶνε πολὺ ἀργά. Ἐχε ὑπ' ὄψιν τὴν σπουδαίαν ἀλήθειαν, τὴν διδασκομένην ὑπὸ τῆς ἱστορίας τῶν ἐθνῶν, τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν ἰδιωτῶν, ὅτι κατὰ τὰ τρία πέμπτα τοῦλάχιστον τὸ προσηχῶς εἶνε πολὺ ἀργά.

* Θέλεις, εἰ καὶ ἄνευ ἀξιωματῶν καὶ βαθμῶν, ἄνευ ταλάντων χρυσοῦ καὶ ἐξωτερικῆς ἰσχύος, νὰ ἦσῃ εἰς τῶν εὐπολοτέρων, τῶν μᾶλλον σεβαστῶν παρὰ τοῖς συμπολίταις σου; Γίνου ἐν τῷ ἀστυκῷ βίῳ ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῆς εὐνοίας ἢ ἀπὸ τῆς θελήσεως τῶν ἄλλων. Τὸ ἔργον δὲν εἶνε

δύσκολον. Ἴδού σοι ὄλον τὸ μυστικὸν πρὸς πραγματοποίησιν αὐτοῦ: Ἐσο εὐσυνειδήτος, ὀλιγαρκῆς καὶ μετριόφρων. (Zschokke.)

* Τὰ ἔτη μας, τὰ χρέη μας καὶ οἱ ἐχθροὶ μας εἶνε πάντοτε πλειότεροι παρ' ὅ,τι πιστεύομεν. (Charles Nodier.)

* Τὸ καλῆτερον μέσον διὰ νὰ ἀπατάται τις, εἶνε τὸ νὰ νομιζῇ τὸν ἑαυτὸν τοῦ πονηρότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

* Ἐχομεν ἀξιολόγους ἐμπόρους παραιτήσαντας τὸ ἐμπόριον, οἱ ὅποιοι διακοσμοῦσι τὸ οἰκημᾶ των μὲ ἐπιπλα, τάπητας, παραπετάσματα καὶ χρυσᾶ σκευῆ ἀπαραλλάκτως ὅπως Λουδοβίκος ὁ ΙΔ', πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ συνέρχωνται εἰς τὴν χρυσῆν αἰθουσάν των δύο ἢ τρεῖς παλαιοὶ φίλοι, παρητημένοι καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τὸ ἐμπόριον, μὲ τοὺς ὁποίους νὰ παίζωσι κουρτσίνα πρὸς δέκα λεπτά.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Φωτισμὸς τοῦ κοιτῶνος τῶν ἀρρώστων.

Ὁ φωτισμὸς τοῦ κοιτῶνος τὴν τε ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα ἔστω μέτριος· διότι τὸ ἄπλετον φῶς ἐνοχλεῖ πάντα ἄρρώστον καὶ διεγείρει αὐτὸν νευρικῶς· ἀλλὰ καὶ τὸ πολὺ σκότος εἶναι δυσάρεστον καὶ ἐπιβλαβές.

Καὶ ἡ μὲν εἴσοδος τῶν ἠλιακῶν ἀκτίνων εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ ἀρρώστου εἶναι ὑπὸ πᾶσαν ἐπιποψίν ὠφέλιμος καὶ ὑγιεινὴ· διότι καὶ φαιδρότητα διαχέει εἰς ὄλον τὸ δωμάτιον καὶ τὸν ἀέρα θερμαίνει· καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ὑγρασίαν διαλύει· ἀλλὰ καλὸν εἶναι νὰ μὴ πίπτωσιν αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου κατ' εὐθείαν ἢ κατ' ἀντανάκλασιν ἐπὶ τοῦ ἀρρώστου, μηδὲ νὰ προσβάλλωσιν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. Τὴν δὲ νύκτα εἶναι ἀπαραίτητον ὅπως φωτίζηται διαρκῶς τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ διαμένει ὁ ἀρρώστος· διότι ἐν τῷ σκότει, οὐ μόνον καθίσταται ὀλοσχερῶς ἀνέφικτος ἢ ὑπηρετήσις καὶ ἡ ἐπιτήρησις τοῦ ἀρρώστου, ἀλλὰ καὶ αὐξάνεται ἡ ἀθυμία αὐτοῦ, ἀγρυπνοῦντος πολλὰκις ἕνεκα τῆς νόσου ἐπὶ ὥρας πολλὰς. Τὸ φῶς, ὅσον μικρὸν καὶ ἂν ἦναι, εἶναι μεγάλη παρηγορία τῶν ἀσθενῶν ἐν αὐπνίᾳ. Καὶ τὴν νύκτα μὲν ὄλην ὁ κοιτῶν φωτίζεται διὰ κανδηλίου· εἰς πᾶσαν δὲ ἀνάγκην πλείονος φωτισμοῦ, διὰ τοῦ ἐκ κηρίων φωτός. Οἱ δι' ἐλαίου λύχνοι, μάλιστα δὲ οἱ διὰ πετρελαίου, εἶναι ἐντελῶς ἀπορρίπτει· διὰ τε τὸ πολὺ φῶς αὐτῶν καὶ τὴν κακὴν ὀσμὴν, ἣν ἀναδίδουσι. Πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἀσθενοῦς τὸ φῶς, ὅσον μικρὸν καὶ ἂν ἦναι, δέον νὰ καλύπτηται διὰ σκιαδίου, ὅπως μὴ ἡ λάμψις αὐτοῦ ἐνοχλῇ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀρρώστου· οὐδέποτε δὲ νὰ σβεννῆται τοῦτο ἐν τῷ κοιτῶνι ἕνεκα τοῦ καπνοῦ καὶ τῆς κακῆς, ἣν ἀναδίδει, ὀσμῆς· ἀμὰ δὲ τῇ πρώτῃ αὐγῇ νὰ ἐξάγηται τοῦ κοιτῶνος, ὅπως μὴ φθειρῇ τὸν ἀέρα αὐτοῦ.

1. Ἐθνική Βιβλιοθήκη.